केरलविश्वविद्यालयः

संस्कृतव्याकरणविभागः

व्याकरणम् एम्. ए. प्रक्रमः **२०२१** परिष्कृतः अध्यापनाध्ययनपरीक्षाणां प्रयोजननिष्ठः सम्प्रदायः ।

पाठ्यविषयपुस्तिका

Outcome Based Teaching Learning and Evaluation -2021

Department of Sanskrit Vyakarana

University Kerala

OUTCOME BASED SYLLABUS FOR M.A. SANSKRIT SPECIAL VYAKARANA

IN AFFILIATED COLLEGES

2021 ADMISSION ONWARDS

व्याकरणशास्त्रम्

आमुखम्

ब्राह्मणेन निष्कारणो धर्मः षडङ्गो वेदोऽध्येयो ज्ञेयश्चेत्यागमप्रामाण्यात् वेदाध्ययने तदङ्गभूतव्याकरणस्याप्यध्ययनमनिवार्यम्। तस्यैव शब्दानुशासनम् इत्यपरं नाम। अङ्गेषु मुखं यथा प्रधानं तथा वेदाङ्गेषु व्याकरणञ्च। अत एव शक्तिज्ञानप्रयोजकानां मध्ये व्याकरणस्य प्रथममुपन्यासः। जगति विद्यमानेषु विभिन्नभाषाणां व्याकरणेषु संस्कृतव्याकरणं सर्वश्रेष्ठमिति पाश्चात्यैरप्यङ्गीक्रियते। उक्तञ्च माक्डोणल् महाशयेन-

“The Sanskrit grammarians of India were the first to analyse word forms to recognise the difference between the root and the suffix and on the whole, as elaborate a grammatical system to accurate and complete as to be unparallel in any country”

वैदिककालादारभ्याधुनिककालपर्यन्तम् अस्य शास्त्रस्याविच्छिन्नरूपेण प्रचारो दृश्यते। शास्त्रमिदं न केवलं प्रक्रियापरम् अपि तु दर्शनञ्च। एकः शब्दः सम्यक् ज्ञातः सुप्रयुक्तः स्वर्गे लोके कामधुग् भवति इति श्रुतिः शब्दज्ञानस्यापवर्गहेतुत्वं स्मारयति। वाक्यपदीये बह्वीभिः कारिकाभिः भर्तृहरिः व्याकरणस्य दर्शनत्वं प्रतिष्ठापितवान्।

आधुनिकभाषाशास्त्रराद्धान्तेषु अपि अस्य शास्त्रस्य योगदानं महत्। अतः अधुना अपि व्याकरणशास्त्रस्य पठने गौरवं वर्तत इति विचार्य इयं पाठ्यपद्धतिः मनीषिभिः सह समालोच्य समर्प्यते।

Program Outcomes (POs) of University of Kerala

PO1: Critical Thinking : Take informed actions after identifying the assumptions that frame our thinking and actions, checking out the degree to which these assumptions are accurate and valid, and looking at our ideas and desions (intellectual, organizational, and personal) from different perspectives.

PO2: Communication: Speak, read, write and listen clearly any person and through electronic media in English/language of the discipline, and make meaning of the world by connecting people, ideas, books, media, and technology.

PO3: Problem Solving: Identify, formulate, conduct investigations and find solutions to problem based on in-depth knowledge of relevant domains.

PO4: Ethics: Recognize different value systems including your own, understand the moral dimensions of your decisions, and accept responsibility for them.

PO5: Self- directed and Life- long Learning: Acquire the ability to engage in Independent and life-long learning in the broadcast context sociotechnological changes.

Outcomes of Sanskrit Vyakarana Program

PO1: Understanding higher texts of Sanskrit Vyakarana.

PO2: Analyze Grammatical Theories.

PO3: Efficiently converse with other related disciplines.

PO4: Generate Sanskrit words easily.

PO5: Know the contribution of Kerala to Sanskrit grammar.

एम्.ए.व्याकरणप्रक्रमः

चत्वारि षाण्मास्यानि एम्.ए. व्याकरणप्रक्रमे वर्तन्ते। प्रतिषाण्मास्यं चत्वारो विषयाः। तत्र **Core Course (CC)** रूपेण त्रयः विषयाः, **complimentary Course(DE)** रूपेण एकश्च।

एम्.ए.व्याकरणप्रक्रमस्य मुख्यप्रयोजनानि।

१, प्रौढान् व्याकरणग्रन्थान् अधिगच्छति।

२. व्याकरणसिद्धान्तान् समीक्षते।

३. निपुणतया शास्त्रान्तरैः संवदते।

४. यथायथं शब्दानां निष्पादने सामर्थ्यमाप्नोति।

५.लोके भाषासौष्ठवेन धर्मबुद्धिः प्रकाशते।

६. अपोद्धारे शक्तिः सिद्ध्यति।

७. शब्दानुशासनं प्रति केरलानां योगदानमवगच्छति।

परिभाषितशब्दाः

OBTLE- Outcome Based Teaching Learning and Evaluation

अध्यापनाध्ययनपीक्षाणां प्रयोजननिष्ठः सम्प्रदायः

CL- Cognitive (धारणाशक्तिस्तरः)

R- Rember (स्मरति)

U- Understanding (जानाति)

AP-Apply(प्रयोजयति)

AN- Analyze (अपग्रथ्नाति)

EV- Evaluation(परीक्षते)

C- Create (सृजति)

KC- Knowledge category(ज्ञानस्य गणविशेषः)

F- Factual(वास्तविकम्)

C- Conceptual (परिकल्पितम्)

P- Procedural(आनुक्रमिकम्)

M- Metacognitive (अधिधारणम्)

Po- Program Outcome (प्रक्रमप्रयोजनम्)

PSO- Program Specific out come (प्रक्रमविशेषप्रयोजनम्)

CO- Course Out come (विषयप्रयोजनम्)

Program- प्रक्रमः

Semester- षाण्मास्यम्

Internal- आभ्यन्तरम्

External- बाह्यम्

Assaignment- निर्दिष्टकार्यम्

Seminar Presentation- प्रबन्धप्रस्तुतिः

Internal Examination- आभ्यन्तरपरीक्षा

परीक्षाप्रणाली

क) आभ्यन्तरपरीक्षा

१. वाक्यार्थसभा, सूत्रादीनां कण्ठस्थीकरणम्, निर्दिष्टाभ्यास इत्यादयः। **(5 Marks)**

२. शोधप्रबन्धप्रस्तुतिः। **(5 Marks)**

३. **Attendance (5 Marks)**

४. अवान्तरपरीक्षा। **(10 Marks)**

ख) बाह्यपरीक्षा – षाण्मास्यान्ते लेखनपरीक्षा।

ख) प्रश्नस्वरूपम्

१.पाठ्यविषयाधिष्ठिताः प्रश्नाः एव।

२. विषयेषु छात्राणां ज्ञानं प्रश्नैः परीक्ष्यते।

३. ज्ञातस्य विषयस्य प्रयोग- परीक्ष्यते।

४. चतुर्धा विभक्तस्य पाठ्यविषयस्य चतुर्ष्वपि अंशेषु परीक्षा भवति।

प्रश्नपत्रस्वरूपम्

Time- 3hrs **Marks- 75**

सूचना- देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि।

		No.of questions	Marks
I	**Part A** **(Answer all questions.Each question carries 1 mark).** सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत।	1-10	10X1=10
II	**Part B** **(Answer any 5 questions .Each question carries 2 marks)** पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत।	11-17	5X2=10
III	**Part C** **(Answer any 5 questions. Each question carries 5 marks)** पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत।	18-24	5X5=25
IV	**Part D** **(Answer any 2 questions. Each question carries 15 Markas)** द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत।	25-28	2X15=30
	Total	**28 Questions**	**75**

UNIVERSITY OF KERALA

MA SANSKRIT VYAKARANA EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code : XXXX Title: XXXXXXXX

TIME 3 Hrs. Total Marks 75

देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि।

PART-A

(Answer all Questions. Each Question carries 1 Mark)

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **10X1 = 10**

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

PART-B

(Answer any 5 questions. Each question Carries 2 Marks)

II. पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **5x2=10**

11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.

PART-C

(Answer any 5 questions. Each question carries 5 Marks)

III. पञ्चानां प्रश्नानांपुटात्मकमुत्तराणि लिखत। **5x5 =25**

18.
19.
20.
21.

22.
23.
24.

PART-D

(Answer any 2 questions. Each question carries 15 Marks)

III. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। **2x15 = 30**

25.
26.
27.
28.

Distribution of Marks

Total no. of Question	Questions to be answered	Marks	Total
10	10	10	10 x 1 = 10
7	5	2	5 x 2 = 10
7	5	5	5 x 5 = 25
4	2	15	15 x 2 = 30

SYLLABUS FOR M.A. SANSKRIT SPECIAL VYAKARANA IN AFFILIATED COLLEGES

2021 ADMISSION

M.A. SANSKRIT VYAKARANA COURSE STRUCTURE AND MARK DISTRIBUTION

Semester	Paper Code	Title of the Paper	Distribution Hrs. per Semester	Instructional Hrs. per week		ESA Hrs.	Maximum Marks		
				L	P		CA	ESA	Total
I	SY 511	VYAKARANA I MAHABHASYA AHNIKAS V , VI & KASIKA	126	7	-	3	25	75	100
	SY 512	VYAKARANA II NIRUKTA AND AMARAKOSA	108	6	-	3	25	75	100
	SY 513	VYAKARANA III SASTRAKAVYA AND VAIYAKARANASIDDHANTAKOUMUDI	108	6	-	3	25	75	100
	SN 514	VERBAL TESTIMONYIN NYAYA	108	6	-	3	25	75	100
	Total		450	25	-				

Semester	Paper Code	Title of the Paper	Distribution Hrs. per Semester	Instructional Hrs. per week		ESA Hrs.	Maximum Marks		
				L	P		CA	ESA	Total
II	SY 521	**VYAKARANA IV LEGHUSABDENTUSEKHARA- SAMNJA AND PARIBHASHA PRAKARANAS**	126	7	-	3	25	75	100
	SY 522	**VYAKARANA V SABDABODHAH 1**	108	6	-	3	25	75	100
	SY 523	**VYAKARANA VI SUBARTHAKHANDA AND PADAVYAVASTHA**	108	6	-	3	25	75	100
	SS 524	**POETICS& POETRY**	108	6	-	3	25	75	100
	Total		450	25	-				

Semester	Paper Code	Title of the Paper	Distribution Hrs. per Semester	Instructional Hrs. per week		ESA Hrs.	Maximum Marks		
				L	P		CA	ESA	Total
III	SY 531	**VYAKARANA VII MAHABHASYA AHNIKAS VII, VIII & IX**	126	7	-	3	25	75	100
	SY 532	**VYAKARANA VIII SANADYANTHADHATHAVAH**	108	6	-	3	25	75	100
	SY 533	**VYAKARANA IX SABDABODHAH 2**	108	6	-	3	25	75	100
	SJ 534	**KALAKALPANAM**	108	6	-	3	25	75	100
	Total		450	25	-				

Semester	Paper Code	Title of the Paper	Distribution Hrs. per Semester	Instructional Hrs. per week		ESA Hrs.	Maximum Marks		
				L	P		CA	ESA	Total
IV	SY 541	VYAKARANA X BHRTRUHARIDARSANAM	126	7	-	3	25	75	100
	SY 542	VYAKARANA XI SABDABODHAH 3	108	6	-	3	25	75	100
	SY 543	VYAKARANA XII LINGUISTICS AND MANUSCRIPTOLOGY	108	6	-	3	25	75	100
	SV 544	RGVEDA AND KATHOPANISHAD	108	6	-	3	25	75	100
	SY 545	DISSERTATION	-	-	-	-	20 (Viva)	80	100
	SY 546	VIVAVOCE	-	-	-	-	-	-	100
	Total		450	25	-	Grand Total			1800

M.A. Degree Examination in Sanskrit (Special) Vyakarana

Syllabus for 2021 Admission

Semester I

Paper I

Semester	Course Code	Course Title	L	C
I	SY 511	Vyakarana I	7	4

Title of the Paper : व्याकरणमहाभाष्यम् (5, 6 आह्निके) काशिका च

(MAHABHASYA- AHNIKAS V , VI & KASIAKA)

ERT- : **Vyakaranamahabhasyam of Patanjali (For Module 1&2)**

Kasikavrtti of Jayaditya and Vamana (First Pada of First Chapter) (For Module 3&4)

प्रयोजनानि –

- महाभाष्यकारस्य पतञ्जलेः चिन्तासरणिमवगच्छति।
- सूत्राणां व्याख्याने कौशलमापादयति।
- भाष्ये निरूपितानां सूत्राणां अनुबन्धिसूत्राणां च प्रवृत्तिस्थानानि विवेचयति।
- एकदेशि- सिद्धान्तिभाष्याणां चिन्तनेन बुद्धिविशदतां प्राप्नोति।
- महाभाष्ये विद्यमानानि वार्तिकानि विवेचयति।
- काशिकापद्धतिं जानाति।

Module 1. 'ईदूदेद्विवचनं प्रगृह्यम्'(१-१-११) इति सूत्रतः 'क्तक्तवतू निष्ठा'(१-१-२६) इति सूत्रपर्यन्तम्। **(20 Marks)**

Module 2. 'सर्वादीनि सर्वनामानि'(१-१-२७), विभाषा दिक्समासे बहुव्रीहौ (१-१-२८) , न बहुव्रीहौ (१-१-२९), स्वरादिनिपातमव्ययम् (१-१-३७), तद्धितश्चासर्वविभक्तिः (१-१-३८), कृन्मेजन्तः (१-१-३९) इति षट् सूत्राणि एव। **(20 Marks)**

Module 3. वृद्धिरादैच्' आरभ्य अन्तरं बहिर्योगोपसंव्यानयोः सूत्रपर्यन्तम्। **(20 Marks)**

Module 4. स्वरादिनिपातमव्ययम् आरभ्य'एङ् प्राचां देशे सूत्रपर्यन्तम्। **(15 Marks)**

Books for Reference

1.श्रीमन्महर्षिपतञ्जलिविनिर्मितं व्याकरणमहाभाष्यम् - (प्रदीपोद्योतसहितम्), प्रथमखण्डः, चौखम्बा संस्कृतप्रतिष्ठान्, दिल्ली-1992.

2. महाभाष्यार्थदीपिका (नवाह्निकान्तः) - प्रथमो भागः, प्रो. कृष्णकुमारः, चिन्मय इन्टर्नेशनल् फाउण्डेषन् शोधसंस्थान्, केरलम्, 2015.

3**.Vyakaranamahabhasya with Malayalam commentary Punarnava, - Translation and Commentary Prof. O .Vatsala, Published by Chinmaya International Foundation shodha Sansthan.**

4. व्याकरणमहाभाष्य (प्रथमनवाह्निक)- हिन्दीअनुवाद तथा विवरम, मोत्तिलाल् बनार्सीदास, 1984.

5.अष्टाध्यायी भाष्य- प्रथमावृत्तिः, पदवाक्यप्रमाणज्ञ श्री पं ब्रह्मदत्त जी जिज्ञासुः, राम्लाल् कपूर् ट्रस्ट्-2013.

6. काशिका - संस्कृतपरिषद्, उस्मानियविश्वविद्यालयः, हैदराबाद्, 2008.

E Resources

1. **www.indianculture.gov.in**
2. **www.examveda.com**
3. **en.m.wikipedia.org**
4. **www.britannica.com**
5. **www.cambridge.org**

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	महाभाष्यकारस्य पतञ्जलेः चिन्तासरणिमवगच्छन्ति।	1	1,2	U	C
2	सूत्राणां व्याख्याने कौशलमापादयति।	1,2	2,6	U	C
3	भाष्ये निरूपितानां सूत्राणां अनुबन्धिसूत्राणां च प्रवृत्तिस्थानाननि विवेचयति।	1,2	2,3	AN	P
4	एकदेशि- सिद्धान्तिभाष्याणां चिन्तनेन बुद्धिविशदतां प्राप्नोति।	1	2	AN	C
5	महाभाष्ये विद्यमानानि वार्तिकानि विवेचयति।	1	2	U	C
6	काशिकापद्धतिं जानाति।	1,2	2	AN	M

UNIVERSITY OF KERALA

III SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 511

Vyakarana I

Title: व्याकरणमहाभाष्यम् (5, 6 आह्निके) काशिका च

(Mahabhasya Ahnikas V, VI & Kasika)

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। 10x1=10

1. सर्वादीनि सर्वनामानि इत्यत्र समास:?
2. 'दीधी वेवीटाम्' इति सूत्रेण किं विधीयते?
3. ईदूदेद्विवचनं प्रगृह्यम् इति सूत्रस्य कति अर्था: भाष्ये प्रतिपादिता: सन्ति?
4. 'अदर्शनं लोप:' इति सूत्रेण विधीयमाना लोपसंज्ञा कस्य ?
5. स्वमज्ञातिधनाख्यायाम् इत्यत्र आख्याग्रहणं किमर्थम् ?
6. नवेति विभाषा इति सूत्रे इति करणं किमर्थम् ?
7. 'तपरतत्कालस्य' इति सूत्रं किमर्थम्?
8. दाधाघ्वदाप् इति सूत्रे प्रकृतिग्रहणं किमर्थम्?
9. 'वृद्धिरादैच्' इति सूत्रे तपरकरणं किमर्थम्?
10. आद्यन्तवदेकस्मिन् इति सूत्रे एकशब्दस्य अर्थ: क: ?

II. वाक्येन वाक्याभ्यां वा पञ्चानामुत्तराणि लिखत। 5x2=10

11. प्लुतानां प्रगृह्यसंज्ञा न प्राप्नोति कस्मात्?
12. अदसोमादित्यत्र ईदादयस्त्रयोप्यनुवर्तन्ते वा न वा?
13. संज्ञोपसर्जनीभूतानां सर्वादीनां प्रतिषेधे किं फलम्?
14. अव्ययीभावस्य अव्ययत्वे किं प्रयोजनम्?
15. 'षष्ठी स्थानेयोगा' - अत्र स्थानशब्दस्य अर्थ: क:?

16. स्थानत: आन्तर्यस्य उदाहरणं किम्?

17. 'उरण् रपर:' इति सूत्रे अण् ग्रहणं किमर्थम्?

III. पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत। 5x5=25

18. उञ इति योगविभाग:।

19. अकच्स्वरौ तु कर्तव्यौ प्रत्यङ्गुमुक्तसंशयौ।

20. बहुगणवतुडतिसंख्या संख्या इति परिष्कार: आवश्यको वा न वा ?

21. तृतीयासमासे इति सूत्रे पुन: समासग्रहणम्?

22. असर्वविभक्तौ अविभक्तिनिमित्तस्योपसंख्यानम् ।

23. तुल्यास्यप्रत्यत्नं सवर्णम्।

24. इको गुणवृद्धी।

IV. द्वयो: निबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत। 2x15=30

25. निपात एकाजनाङ् इति सूत्रं भाष्यरीत्या व्याख्यात।

26. कृन्मेजन्त: इति सूत्रं यथा भाष्यं विशदयत।

27. अव्ययसंज्ञाविधायकानि सूत्राणि काशिकारीत्या विवृणुत।

28. प्रगृह्यसंज्ञाविधायकानि सूत्राणि सोदाहरणं प्रतिपादयत।

Paper-II

Semester	Course Code	Course Title	L	C
I	SY 512	**Vyakarana II**	6	4

Title of the Paper : निरुक्तम् अमरकोशश्च

(NIRUKTA AND AMARAKOSA)

ERT- : Nirukta of Yaska(Chapter I) (For Module I & II)

Amarakosha- Sabdadivarga with Vykhya sudha commentary of Bhanuji Dikshit (For Module III & IV)

प्रयोजनानि

- पदानाम् अर्थभेदं विवेचयति।
- पदभेदज्ञानं सम्पादयति।
- मन्त्राणां विश्लेषणनैपुण्यमार्जयति।
- कारिकाणां कण्ठस्थीकरणसामर्थ्यं सम्पादयति।
- पर्यायपदानि विवेचयति।

Module 1. निरुक्तम् – प्रथमाध्याये द्वितीयपादपर्यन्तम्। **(20Marks)**

Module2. निरुक्तम् – प्रथमाध्याये चतुर्थपादपर्यन्तम्। **(20 Marks)**

Module3. अमरकोशः – शब्दादिवर्गः- मूलकारिकाणाम् अध्ययनम्। **(15 Marks)**

Module 4. अमरकोशः- शब्दादिवर्गस्य व्याख्यासुधाव्याख्यायाः अध्ययनम् । **(20 marks)**

Books for Reference

1. निरुक्तम् - दुर्गाव्याख्या, मेहरचन्दलछमन्दास, नई दिल्ली-1982.

2. **SamskrithNiruktakosam-, N.K.Rajagopal, Kerala Bhasha Institute,1999.**

3.Yaskamuniyude Niruktopakramam (Sruthiprabhabhasyabhsyasahitham)-Vedabandhu, Kerala Bhasha Institute,2004.

4.Amarakosam -Vyakhyatha Vachaspathi Parameswaran moosath, Sahityapravarthakasangham, National book stall,2000.

E Resources

1. **en.m.wikipedia.org**
2. **sreenivasaraos.com**
3. **www.forgottenbooks**
4. **Sathvishayam.wordpress.com**
5. **Archive.org.**

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	पदानाम् अर्थभेदं विवेचयति।	**3**	**3**	**AN,U**	**C**
2	पदभेदज्ञानं सम्पादयति।	**4**	**4**	**U**	**C**
3	मन्त्राणां विश्लेषणनैपुण्यमार्जयति।	**3**	**4**	**AN,U**	**C**
4	कारिकाणां कण्ठस्थीकरणसामर्थ्यं सम्पादयति।	1,3	3	**U**	**C**
4	पर्यायपदानि विवेचयति।	**4**	**2,4**	**R,AN,AP**	**P**

UNIVERSITY OF KERALA

II SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code : SY 512

Vyakarana II

TITLE : : निरुक्तम् अमरकोशश्च

(NIRUKTA AND AMARAKOSA)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10X1 =10)**

1. निरुक्तकारः कः?

2. नामलक्षणं किम्?

3. उपमार्थे प्रयुक्ताः निपाताः के?

4. समुच्चयार्थे प्रयुज्यमानः उपसर्गः कः?

5. न निर्बद्धाः उपसर्गाः अर्थान्निराहुरिति कः अभिप्रैति?

6. सुप्रलापनं इत्यस्य अर्थः कः?

7. वीणायाः पर्यायपदानि कानि?

8. वंशः इति कथम्?

9. तौर्यत्रिकम् इति पदं विशदयत?

10.

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत। **(5X2=10)**

11. आख्यातं नाम किम्?

12. भावविकाराः के?

13. निपाताः केषु अर्थेषु प्रयुज्यन्ते?

14. समाम्नायः कः?

15. शास्त्रे शब्दस्तु वाचकः- लिखत।

16. स्मृतिस्तु धर्मसंहिता, लिखत।

17. अपशब्दो नाम कः?

Part C

III. पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत। (5X5=25)

18. दक्षिणा।

19 . निघण्डवः।

20. ब्रह्मा।

21. स्थाणुः।

22. सरस्वती।

23. इतिहासः।

24. आन्वीक्षिकी।

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। (2X15=30)

25. चत्वारि पदजातानि सलक्षणं सोदाहरणं निरूपयत।

26. निरुक्तशास्त्रप्रयोजनं लिखत।

27. श्रुति स्त्री वेद आम्नायत्रयी, विशदयत।

28.तिङ्सुबन्तचयो वाक्यं क्रिया वा कारकान्विता- निरूपयत।

Paper-III

Semester	Course Code	Course Title	L	C
I	SY 513	Vyakarana III	6	4

Title of the Paper : शास्त्रकाव्यं वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी च

(SASTRAKAVYA AND VAIYAKARANASIDDHANTHAKOUMUDI)

ERT- : भट्टिकाव्यम् (प्रथमसर्ग) **(For 2nd Module)**

वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी। **(For 3rd and 4th Modules)**

प्रयोजनानि

- शास्त्रकाव्यानि अवगच्छति।
- शास्त्रकाव्यक्षेत्रे केरलानां योगदानं जानाति।
- भट्टिकाव्ये व्याकरणोदाहरणानि विवेचयति।
- लकारार्थान् कृदन्तान् च विवेचयति।

Module 1. व्याकरणशास्त्रकाव्यपरिचयः। **(10 Marks)**

Module 2. भट्टिकाव्यम् – प्रथमसर्गः 1-27 श्लोकाः **(25Marks)**

Module 3.लकारार्थप्रकरणम्, कृदन्तेषु कृत्यप्रकरणम्। **(25 Marks)**

Module 4. भट्टिकाव्ये १-२७ श्लोकेषु लकारार्थानां, कृत्यप्रत्ययानां च विवेचनम्। **(15 Marks)**

Books for Reference

1. व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः, युधिष्ठिरमीमांसकः, रामरालकपूर्ट्रस्ट्, हरियाणा.**1984.**

2. Keralasahithyacharithram, Ulloor S Parameswara Iyar, University of kerala, 1990.

3.keraleeyasamskruthasahithyacharitram, Vadakkumkoor Raja Raja varma,, Sree sankaracharya University of sanskrit, Kalady, 1991.

4. The Contribution of kerala to Sanskrit literature, Dr.K.Kunjunni Raja, University of madras, 1980

5. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – बालमनोरमाव्याख्यासमेता, भागः 4, सम्पादकः आचार्यः श्रीगोपालशास्त्री नेने, चौखम्बा संस्कृतसंस्थान्, वाराणसी, 1994.

E Resources

1. **grops.google.com**
2. **en.m.wikipedia.org**
3. **learnsanskrit.org.**
4. **96 droite.com.**

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	शास्त्रकाव्यानि अवगच्छति।	1	3	**U**	**F**
2	शास्त्रकाव्यक्षेत्रे केरलानां योगदानं जानाति।	5	7	**U**	**F**
3	भट्टिकाव्ये व्याकरणोदाहरणानि निवेचयति।	2	3,4	**AN**	**F**
4	लकारार्थान् कृदन्तान् च विवेचयति।	2	6	**AN**	**F**

UNIVERSITY OF KERALA

II SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 513

Vyakarana III

TITLE : शास्त्रकाव्यं वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी च

(SASTRAKAVYA AND VAIYAKARANASIDDHANTHAKOUMUDI)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10X1 =10)**

1. भट्टिकाव्यस्य कर्ता क:?

2. 'यजति स्म युधिष्ठिर:' इति कस्य सूत्रस्य उदाहरणम् ?

3. 'गर्हायां च' इति सूत्रेण किं विधीयते?

4. 'मनस्वी' इत्यत्र क: प्रत्यय: ?

5. 'विबुधसख:' इत्यत्र केन सूत्रेण समास:?

6. 'यावत्पुरानिपातयोर्लट्' इत्यनेन कस्मिन्नर्थे लट् विधीयते ?

7. कृत्यल्युटो बहुलम् इति सूत्रस्य उदाहरणं लिखत?

8. 'गाधिसुत:'इत्यस्य अर्थ: क:?

9. 'घनवत्' इत्यत्र केन सूत्रेण वतिप्रत्यय:?

10. अर्यः इत्यत्र कः प्रत्ययः?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत। **(5X2=10)**

11. कृत्यं – कार्यं –अनयो- अर्थभेदः कःइति विशदयत।

12. नाकसदां इत्यत्र समासं विशदयत।

13.जज्वाल इति रूपं साधयत।

14. प्रयाजानुयाजौ यज्ञाङ्गे इति सूत्रेण किं विधीयते।।

15. सोऽध्यैष्ट इत्यत्र सन्धिं विशदयत।

16. शब्दाख्यायां तु वाक्यम्- कथम्।

17. क्षितिप: इति रूपं साधयत।

Part C

III.पञ्च सिद्धान्तकौमुदीरीत्या व्याख्यात। **(5X5=25)**

18. अभिज्ञावचने लृट्।

19. पुरि लुङ् चास्मे।

20. वर्तमानसामीप्ये वर्तमानवद्वा।

21.गर्हायां लडपिजात्वोः।

22.त्वं कन्यां वहेः।

23. वसन् ददर्श।

24.पुरा भुङ्क्ते।

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। **(2X15=30)**

25. वसूनि तोयं <u>घनवत्</u> व्यकारीत् सहाऽसनं गोत्रभिदा<u>ऽध्यवात्सीत्</u>।

न <u>त्रयम्बकाद्</u> अन्यमुपास्थिताऽसौ, यशांसि सर्वेषुभृतां <u>निरास्थत्</u>॥

अधोरेखाङ्किकतानि पदानि ससूत्रं व्याख्याय विशदयत।

26. <u>अभून्</u> नृपो विबुधसख: <u>परन्तप:</u>, श्रुताSन्वितो दशरथ इत्युदाहृत:।

गुणैर्वरं <u>भुवनहितच्छलेन</u> यं, <u>सनातनः</u> जनकमुपागमत् स्वयम्॥

अधोरेखाङ्किकतानि पदानि ससूत्रं व्याख्याय विशदयत।

27. व्याकरणशास्त्रकाव्यानि अधिकृत्य निबन्धं लिखत।

28. अधोदत्तानि सूत्राणि सोदाहरणं व्याख्यात।

क) णेर्विभाषा।

ख) अचो यत्।

ग) ह्रस्वस्य पिति कृति तुक्।

घ) मृजेर्विभाषा।

ङ) ऋहलोर्ण्यत्।

Paper IV

Semester	Course Code	Course Title	L	C
I	SN 514	Complimentary course Nyaya	6	4

Title of the paper: VERBAL TESTIMONY IN NYAYA

After completion of the modules, the student should be able to :

- **Get introduced the Manuals of Logic and understand the Epistemology of Nyayavaiseshika**
- **Familiarize the theory of Verbal testimony in various schools of Philosophy**
- **Understand the Nyayavaiseshika concept of Verbal testimony**
- **Remember the Vyakarana doctrine of verbal knowledge**
- **Understand the process of Verbal knowledge**
- **Understand the classification of Words and Analyse the Nyaya and Vyakarana concept of 'word'**
- **Understand the means of verbal knowledge(vakyarthanjanahetu)**
- **Understand the difference between Nyaya and Vyakarana theory of verbal knowledge**
- **Apply Nyaya theory of Sabdabodha in Vyakarana**
- **Analyse and Apply Navya Nyaya terminology in decoding sentences**
- **Construct sentences using the means of verbal knowledge**

COURSE CONTENT (CC)

Module I	:	**Manuals of Logic(प्रकरणग्रन्थाः), Nyayasiddhantamuktavali(न्यायसिद्धान्तमुक्तावली, Nyayavaiseshika Epistemology(न्यायवैशेषिकयोः प्रमाणविचारः)**	**(10 Marks)**
Module II	:	**Process of Verbal cognition (शाब्दबोधप्रक्रिया – Word(पदम्) , Sentence(वाक्यम्) Means of Verbal comprehension (वाक्यार्थज्ञानहेतुः) :**	**(25 Marks)**

Module III	**:**	**Familarize the theory of Sakthi and Implication (लक्षणा) Means of understanding the power of Word to express its meaning (शक्तिग्रहोपायाः)**	**(25 Marks)**
Module IV	**:**	**Definition of – and illustration of Contiguity(आसत्ति) ,Consistency(योग्यता), Expectancy(आकांक्षा), and Intension(तात्पर्यज्ञानम्), Classification of words (पदचातुर्विध्यम्)**	**(15 Marks)**

ACTIVITIES, LEARNING RESOURCES & ASSESSMENT

Suggested Class Room Activities:

- **Assignments.**
- **Seminar Presentation on selected topics.**

ASSESSMENT

25% Continuous / Formative Assessment (see PG Regulations).
75% End-semester/Summative Assessment: 3 hour written Exam.

REFERENCES

1. **Karikavali with Nyaya Siddhantamuktavali, Viswanathapanchanana, Chowkamba, Varanasi**

ADDITIONAL REFERENCES

1. **Sabdabodhamimamsa, Vol II & II NSR Tatacharya, Frech Istitute , Pondicherry**
2. **Tarkasangraha , Annambhatta, Chowkamba, Varanasi**
3. **Outlines of Indian Philosophy, jadunath Sinha, New Central Book Agency,Culcutta, 1992, Rs 50**
4. **History of Indian Logic, (Part-III Modern Logic) , Satish Chandra Vidyabhushan, MLBD, Delhi**
5. **Encyclopedia of Indian Philosophies, Karl.H.Potter, Vol II, Motilal Banarasidas, Delhi 1977 Rs 250.**
6. **Sabdapramanavicharam, Dr.T. Arya Devi, Saparya publication,Thrissur, 1997**
7. **http://www.sanskrit.nic.in/DigitalBook/N/Nyayasiddhantamuktavali.pdf**
8. **https://archive.org/details/NyayaSiddhantaMuktavaliGadadhariTika5019Alm22Shlf6**

Tagging of Outcomes

	Module Outcomes	PSO	CL	KC	Class Hour
1	Get introduced the Manuals of Logic and understand the Epistemology of Nyayavaiseshika	1,3	U	C	8
2	Familarize the theory of Verbal testimony in various schools of Philosophy	1	U	C	10
3	Understand the Nyayavaiseshika concept of Verbal testimony	1,3	U An	C	10
4	Remember the Vyakarana doctrine of verbal knowledge	1	R	C	10
5	Understand the process of Verbal knowledge according to Nyayavaiseshika	1,3	U	C p	12
6	Understand the classification of Words and Analyse the Nyaya and Vyakarana concept of 'word'	1,3	An E	C	12
7	Understand the means of verbal knowledge(vakyarthanjanahetu)	1,3	U An	p	8
8	Understand the difference between Nyaa and Vyakarana theory of verbal	1,3,2	An E	C	10
9	Apply Nyaya theory of Sabdabodha in Vyakarana	1,3,2	Ap	P	10
10	Analyse and Apply Navyanyaya terminology in decoding sentences	1,3	Ap	P	10
11	Construct sentences using the means of verbal knowledge	4	C	P	8

CL- Cogcitive Level U-Understand R-Remember Ap- Apply An- Analyze E-Evaluate KC –Knowledge Category C- Conceptual F-Factual P-Procedural

MODEL QUESTION PAPER

University of Kerala

MA Sanskrit General Examination

2021 Admission onwards

Pattern of Question paper

Subject Code: SN 514

Title : **Verbal Testimony in Nyaya**

Time : 3 Hrs **Total Marks : 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत । (10 x 1 = 10)

1. शब्दप्रमाणस्य लक्षणं किम् ?

2. शक्तिः नाम का ?

3. कारिकावल्याः अपरं नाम किम् ?

4. शाब्दबोधे करणं किम् ?

5. पदं कतिविधम् ?

6. गभीरायां नद्यां घोष इत्यत्र नदीपदस्य कुत्र लक्षणा ?

7. प्राचीननैयायिकमतमनुसृत्य शाब्दबोधे करणं किम् ?

8. शब्दस्य पृथक् प्रमाणत्वं केन न अङ्गीक्रियते ?

9. वाक्यं किम् ?

10. शाब्दबोधे व्यापारः कः ?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। (5 x 2 = 10)

11. आकांक्षा नाम का ?

12. लक्षणा नाम का ?

13.योग्यतायाः लक्षणं किम् ?

14. तात्पर्यज्ञानं किम् ?

15. सन्निधिः का ?

16. आसत्तिः नाम का ?

17 तत्पुरुषसमासे कुत्र लक्षणा ?

Part C

III. पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत। (5 x 5 = 25)

18. योगरूढस्य लक्षणं उदारहणं च लिखत ?

19. नव्यव्यायमतरीत्या शक्तेः लक्षणं किम् ?

20. यौगिकरूढस्य लक्षणं उदाहरणं च लिखत ?

21. लक्षितलक्षणा नाम का ?

22. लाक्षणिकार्थस्य शाब्दबोधे किं कारणम् ?

23. द्वन्द्वसमासे कुत्र लक्षणा, उदाहरणं किम् ?

24 अन्वयानुपपत्तेः लक्षणाबीजे को दोषः ?

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। (2 x 15 = 30)

25. शक्तिग्रहोपोयाः के ?

26. शाब्दबोधकारणनि विशदयत ।

27. पदविभागान् सोदाहरणं विवृणुत ।

28. मुक्तावलीदिशा जातौ शक्तिः व्यक्तौ वेति निर्धारयत

Semester II

Paper I

Semester	Course Code	Course Title	L	C
II	SY 521	**Vyakarana IV**	**7**	**4**

Title of the Paper : लघुशब्देन्दुशेखरः

(LAGHUSABDENDUSEKHARA)

ERT- : Leghusabdenthusekhara of Nagesabhattah(Samjna & Paribhasha Prakarana only)

प्रयोजनानि

- शब्दानुशासने वादग्रन्थानां परिचयः सिद्ध्यति।
- प्रक्रियाव्याकरणे नागोजिभट्टस्य प्राधान्यमवगच्छति।
- नागेशस्य सूत्रार्थनिरूपणशैलिम् अधिगच्छति।
- संज्ञानां परिभाषाणां च विनियोगः प्रक्रियायां कथं भवेदिति विवेचयति।
- पाणिनीयव्याकरणे व्याख्याकौशलं सम्पादयति।

Module 1. लघुशब्देन्दुशेखरे संज्ञाप्रकरणे रप्रत्याहारविचारपर्यन्तम्। **(20 Marks)**

Module2.‘हलन्त्यम्’ इति सूत्रतः ‘अणुदित्सवर्णस्य चाऽप्रत्ययः’ इति सूत्रपर्यन्तम्। **(20Marks)**

Module 3.‘तपरस्तत्कालस्य’ इति सूत्रतः ‘संयोगे गुरु’ इति सूत्रपर्यन्तम्। **(20Marks)**

Module 4.परिभाषाप्रकरणम्। **(15 Marks)**

Books for Reference

1.लघुशब्देन्दुशेखरः, भावबोधिनी बालबोधिनीव्याख्याद्वयोपेतः, आचार्यः श्रापादसत्यनारायममूर्तिः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपतिः,2001।

2. लघुशब्देन्दुशेखरः, राधिकाव्याख्या, श्री ब्रह्मदत्तद्विवेदी- सुशील प्रकाशन्, पाट्न.1988।

3. लघुशब्देन्दुशेखरः, कृष्णीयं व्याख्या, प्रथमो भागः, कृष्णकुमारः, हिन्दी प्रचार प्रेस्, एरणाकुलम्।

4. **Sabdendukairali com., Prof.V.k.Shailaja,2013.**

E Resources

1. **archive.org.**
2. **www.wisdomlib.org**
3. **www.biblio.com.**

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	शब्दानुशासने वादग्रन्थानां परिचयः सिद्ध्यति।	**3**	**3,1**	**AN**	**C**
2	प्रक्रियाव्याकरणे नागोजिभट्टस्य प्राधान्यमवगच्छति।	**1**	**3**	**U**	**C**
3	नागेशस्य सूत्रार्थनिरूपणशैलिम् अधिगच्छति।	**1**	**2**	**U**	**C**
4	संज्ञानां परिभाषाणां च विनियोगः प्रक्रियायां कथं भवेदिति विवेचयति।	**1**	**3**	**U**	**C**
5	पाणिनीयव्याकरणे व्याख्याकौशलं सम्पादयति	**1**	**2**	**EV,U**	**C**

UNIVERSITY OF KERALA

II SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 521

Vyakarana IV

TITLE : लघुशब्देन्दुशेखरः

(LAGHUSABDENDUSEKHARA)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10X1 =10)**

1. माहेश्वरसूत्रेषु सन्धिः कुतो नास्ति?

2. लण्सूत्रे अकारेण किं सिध्यति?

3. हलन्त्यम् इत्यत्र कति पदानि सन्ति?

4. वृद्धिरादैच् इति सूत्रे तपरकरणं किमर्थम्?

5. परिभाषालक्षणं किम्?

6. विकल्पार्थकवाशब्दस्य धातुत्वे को दोषः?

7. आम्नायसमामाम्नायशब्दयोः प्रसिद्धिः कुत्र?

8. पूर्वस्मिन् सति यस्मात्परो नास्ति सः कः?

9. मुनित्रयमिति मङ्गलश्लोके परिभाव्य इत्यस्य अर्थः कः?

10. अनुबन्धकरणार्थश्च वर्णानाम् उपदेशः इति भाष्योक्तं कथं सङ्गच्छते?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत। **(5X2=10)**

11. मुनित्रयं नमस्कृत्य इत्यत्र कारकविभक्तिर्वा उपपदविभक्तिर्वा इत्यत्र शेखरमतं किम्?

12. उद्देशोपदेशयोर्लक्षणं किम्?

13. माहेश्वराणि इत्यस्य कोऽर्थः?

14.प्रतिज्ञानुनासिक्याः पाणिनीयाः इत्यत्र पाणिनीयाः इत्यस्य कोऽर्थः?

15. सुप्तिङन्तमित्यत्र अन्तग्रहणप्रयोजनं किम्?

16.ऋलृवर्णयोरित्यस्य विग्रहः कः?

17. मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः इत्यत्रामुनासिकग्रहणं किमर्थम्?

Part C

III.पञ्च लघुशब्देन्दुषशेखररीत्या व्याख्यात। (5X5=25)

18. तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम्।

19. इकोगुणवृद्धी।

20. भूवादयो धातवः।

21. उपदेशेऽजनुनासिक इत्।

22. नृत्तावसाने नटराजराजो ननाद ढक्कां- विशदयत।

23. अ अ इति सूत्रे दीर्घः कुतो न भवति इति निरूपयत।

24. हकारादिष्वकारः उच्चारणार्थः- विशदयत।

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। (2X15=30)

25. हलन्त्यमित्यत्र अन्योन्याश्रयं परिहरत।

26.अक्षरसमाम्नायस्य अनादित्वं साधयत।

27. व्याकरणग्रन्थेषु लघुशब्देन्दुशेखरस्य स्थानं निर्दिशत।

28. यत्रानेकविधमान्तर्यं तत्र स्थानत आन्तर्यं बलीयः इति परिभाषां निरूपयत।

Paper - II

Semester	Course Code	Course Title	L	C
II	SY 522	VyakaranaV	6	4

Title of the Paper : शाब्दबोधः I

(SABDABODHAH I)

ERT : वैयाकरणभूषणसारः(सावित्री हिन्दीव्याख्या) , उपोद्घातः

(पुटसंख्या- 9-23) **for module I**

वैयाकरणभूषणसारः **of Koundabhatta (Dhathvartha vicharah only) For module 2,3,& 4**

प्रयोजनानि

- शाब्दबोधक्षेत्रे भट्टोजिदीक्षितकौण्डभट्टयोः योगदानं जानाति।
- धात्वर्थविषये वैयाकरणमतम् अवगच्छति।
- शाब्दबोधविषये विचारणसरणिमवगच्छति।
- नैयायिकमीमांसकवैयाकरणसम्मतान् शाब्दबोधप्रकारान् विजानाति।
- शाब्दबोधाधारेण वाक्यविश्लेषणे सामर्थ्यमवाप्नोति।

Module 1. पाणिनीयव्याकरणस्य दार्शनिकता- व्याकरणदर्शने वैयाकरणभूषणसारस्य स्थानम्- वैयाकरणभूषणसारकर्तुरैतिह्यम्-वैयाकरमभूषणसारस्य टीकाः- टीकाकाराणां परिचयः। **(15 Marks)**

Module 2. वैयाकरणभूषणसारे धात्वर्थविचारे सप्तमकारिकापर्यन्तम्। **(20Marks)**

Module 3. वैयाकरणभूषणसारे धात्वर्थविचारे अष्टमकारिकायाः चतुर्दशकारिकापर्यन्तम्। **(20 Marks)**

Module 4. वैयाकरणभूषणसारे धात्वर्थविचारे पञ्चदशकारिकायाः एकविंशतिकारिकापर्यन्तम् । **(20 Marks)**

Books for Reference

1. वैयाकरणभूषणसारः, सावित्री हिन्दीव्याख्या, व्याख्याता-डा. आद्याप्रसादमिश्रः, सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयः,1988.
2. वैयाकरणभूषणसारः, दर्पणव्याख्या, चौखम्बा संस्कृतप्रतिष्ठान्, दिल्ली,1989.

3. वैयाकरणभूषणसारः, शांकरीव्याख्या, आनन्दाश्रममुद्रमालयः,पूने,1957.

E Resources

1. **www.exoticindiaart.com**
2. **chaukhambapustak.com**

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	शाब्दबोधक्षेत्रे भट्टोजिदीक्षित-कौण्डभट्ट्योः योगदानं जानाति।	**1**	**1**	**U**	**C**
2	धात्वर्थविषये वैयाकरणमतम् अवगच्छति।	**2**	**1,2,3**	**U**	**F**
3	शाब्दबोधविषये विचारणसरणिमवगच्छति।	**2**	**1,2,3**	**U**	**F**
4	नैयायिकमीमांसकवैयाकरणसम्मतान् शाब्दबोधप्रकारान् विजानाति ।	**3**	**1,2,3**	**U,AN**	**M**
5	शाब्दबोधाधारेण वाक्यविश्लेषणे सामर्थ्यमवाप्नोति।	**2**	**1,2,3**	**AN,AP**	**M**

UNIVERSITY OF KERALA

II SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 522

Vyakarana V

Title: शाब्दबोधः **I**

(SABDABODHAH I)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10X1=10)**

1. वैयाकरणमते धात्वर्थः कः?

2. व्यापारशब्दस्य अर्थः कः?

3. वैयाकरणमते आख्यातार्थः कः?

4. किं नाम कर्म?

5.पाक इत्यत्र कः प्रत्ययः?

6.कालस्य कुत्र विशेषणत्वम्?

7.धात्वर्थे प्रधानः क-?

8. अबोधि इत्यत्र लकारः कः?

9. प्रथमान्तमुख्यविशेष्यकाः के?

10. असत्वभूतो भावश्च कैः अभिधीयते?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि भूषणसारदिशा लिखत। **(5X2=10)**

11. आख्यातार्थत्वे किं मानम्?

12. तिङर्थाः के?

13.पश्य मृगो धावतीत्यत्र नैयायिकमते शाब्दबोधः कः?

14. ईप्सितं कर्म त्रिविधं- विशदयत?

15.असमस्तनञ् इत्यस्य कोऽर्थः?

16. किं नाम सकर्मकत्वम्/

17.सम्बोधनान्तस्य क्रियायामन्वयः कथम्?

Part C

III. पञ्चानां प्रश्नानां भूषणसारदिशा पुटात्मकमुत्तराणि लिखत **(5X5=25)**

18. कृञोऽकर्मकतापत्तेर्न हि यत्नोऽर्थ इष्यते।

19. निर्वत्ये च विकार्ये च कर्मवद्भाव इष्यते।

20. आख्यातस्य कर्तरि शक्तौ किं मानम् इति लिखत।

21. सम्बोघनान्तस्य क्रियायामन्वयः कथमिति निरूपयत।

22.आख्यातशब्दे भागाभ्यां साध्यसाधनरूपता इति मतं समर्थयत।

23.सोमेन यजेत इत्यादौ कर्तृवाचित्वं प्रतिपादयत।

24. शाब्दबोधे नैयायिकमतं खण्डयत।

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। **(2X15=30)**

25. परमतनिरसनपूर्वकम् आख्यातस्य कर्तृकर्मवाचित्वं प्रदर्शयत।

26. सकर्मकाकर्मकधातुनियामकं किम् इति कौण्डभट्टानुसारं विचारयत।

27. आख्यातार्थस्य कालस्य व्यापारे विषेषणत्वं, शाब्दबोधे व्यापारस्य मुख्यविशेष्यत्वञ्च इति भूषणसीरकारमतं प्रपञ्चयत।

28. भूवादिसूत्रं भूषणसारमतेन निरूपयत।

Paper -III

Semester	Course Code	Course Title	L	C
II	SY 523	Vyakarana VI	6	4

Title of the Paper : सुबर्थखण्डः पदव्यवस्था च

SUBARTHAKHANDA AND PADAVYAVASTHA

ERT : प्रक्रियासर्वस्वम् – सुबर्थखण्डः।(For Module I& II)

वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – आत्मनेपदपरस्मैपदप्रकरणम्। **(For Module III & IV)**

प्रयोजनानि

- शब्दानुशासनेक्षेत्रे नारायणभट्टपादस्य योगदानं जानाति।
- सुपाम् अर्थं विवेचयति।
- पाणिनेः पदव्यवस्थाम् अवगच्छति।
- पदव्यवस्थाविशेषताः विवेचयति।

Module1. 'प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा' इति सूत्रादारभ्य 'दूरान्तिकार्थेभ्यो द्वितीया च' इति सूत्रपर्यन्तम्। **(20Marks)**

Module2. 'षष्ठी शेषे' इत्यतः 'यस्मादधिकं यस्य चेश्वरवचनं तत्र सप्तमी' इति सूत्रपर्यन्तम्। **(20Marks)**

Module 3. पदसंज्ञा-आत्मनेपदपरस्मैपदयोः सामान्यज्ञानम्। **(20Marks)**

Module4. आत्मनेपदपरस्मैपदप्रकरणयोः अध्ययनम्- विशेषप्रयोगविवेचनं च। **(15Marks)**

Books for Reference

1. प्रक्रियासर्वस्वम्,मेल्पुत्तूर नारायणभट्टः, सम्पादकः के.पि.नारायणपिषारोटि, गुरुवायूर् देवस्वम्, गुरुवायूर्,1998.

2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – बालमनोरमाव्याख्यासमेता, भागः 4, पण्डितश्री गोपालसास्त्री नेने,2018.

3. **Paniniyapadavyavastha- Prof. Mahamahopadhyaya R.VasudevanPotti , Sukritindra Oriental Research Institute,2014.(Malayalam)**

E Resources

1. **en.m.wikipedia.org.**
2. **www.academia.edu.**
3. **www.wisdomlib.org.**
4. **Shodhganga.inflibnet.ac.in**

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	शब्दानुशासनेक्षेत्रे नारायणभट्टपादस्य योगदानं जानाति।	**2,3**	**2,7**	**U**	**C**
2	सुपाम् अर्थं विवेचयति।	**2**	**2**	**AN**	**F**
3	पाणिनेः पदव्यवस्थाम् अवगच्छति।	**2.4**	**4,6**	**U**	**C**
4	पदव्यवस्थाविशेषताः विवेचयति।	**2**	**4**	**AN**	**M**

UNIVERSITY OF KERALA

II SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 523

Vyakarana VI

Title: सुबर्थखण्डः पदव्यवस्था च

(SUBARTHA KHANDA AND PADAVYAVASTHA)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत। 10×1=10

1. कर्मसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ?

2. येनाङ्गविकारः इति सूत्रस्येकमुदाहरणं लिखत।

3. मुक्तावुत्तिष्ठते इत्यत्र आत्मनेपदं केन सूत्रेण ?

4. परिक्रयपदस्य अर्थः कः ?

5. भुवः प्रभवः इत्यत्र प्रभवशब्दस्य अर्थः कः ?

6. अकर्तर्यृणे का विभक्तिः ?

7. कृद्प्रयोगे कर्तरि कर्मणि च का विभक्तिः स्यात् ?

8.अधिकरणसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ?

9.निविशते इत्यत्र केन सूत्रएण आत्मनेपदम् ?

10. प्राद्वहः इति सूत्रेण किं विधीयते ?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत। 5×2=10

11. आधारः त्रिविधः, निरूपयत।

12. वेः शब्दकर्मणः सोदाहरणं व्याख्यात।

13. हिमवतो गङ्गा प्रवहति –विभक्तिं साधयत।

14. साधु विक्रमते वाजी – पदव्यवस्थां लिखत।

15. कृष्णम् अभिक्रुध्यति – विभक्तिं साधयत।

16. अभिप्रत्यतिभ्यः क्षिपः – उदाहरणसहितं सूत्रार्थं लिखत।

17. हारयति कटं भृत्यान् भृत्यैः वा – विभक्तिं साधयत।

Part C

III. पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत। 5×5=25

18. व्याङ्परिभ्यो रमः

19. अकथितं च इति सूत्रं प्रक्रियासर्वस्वरीत्या विशदयत।

20. साधकतमं करणम् इत्यत्र साधकतमम् इति दलस्य प्राधान्यं निरूपयत।

21. प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा इति सूत्रं विशदयत।

22. आङो दो नास्यविहरणे ।

23. कर्तृकर्मणो कृति इत्यत्र कृति इति किमर्थम् ति विशदयत।

24. श्लाघह्नुङ्स्थाशपां ज्ञीप्स्यमानः।

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। 2×15=30

25. गतिबुद्धिप्रत्यवसानार्थशब्दकर्माकर्मकाणामणिकर्ता स णौ इति सूत्रं सप्रमाणं प्रक्रयासर्वस्वरीत्या व्याख्याय उदाहरणेषु योजयत।

26. वृत्तिसर्गतायनेषु क्रमः, आङ् उद्गमने, अपह्नवे ज्ञः, निगरणचलनार्थेभ्यश्च इति आत्मनेपदविधायकानि सूत्राणि वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदीदिशा विशदयत।

27. सम्प्रदानसंज्ञाविधायकानि पञ्चसूत्राणि सोदाहरणं प्रक्रियासर्वस्वरीत्या व्याख्यात।

28. कर्मसंज्ञाविधायकानि पञ्चसूत्राणि प्रक्रियासर्वस्वरीत्या निरूपयत।

Paper IV

Semester	Course Code	Course Title	L	C
II	SS 524	Complimentary course Sahitya	6	4

Name of the Course : POETICS & POETRY

After completion of the modules, the student should be able to :

1. **Understand Eight Schools in Sanskrit Poetics.**
2. **Create knowledge about Concept of Kavya according to major Poeticans.**
3. **Analyse the Concept of Kavya in Kavyadarsa.**
4. **Create Knowledge about Sanskrit Kavyas.**
5. **Understand various aspects of Kiratarnjuniyam**

COURSE CONTENT (CC)

Module I : General Introduction to Kavyadarsa of Dandin and Chapter I - Sastraprayojanam, Kavyalakshan , Kavyabheda , Vangmayasya Caturvidhyam

ERT- Kavyadarsa of Dandin. (15 Marks)

Module II : Kavyadarsa of Dandin- Chapter 1-Margavicarah, Gunavicarah , Kavyakarana

ERT- Kavyadarsa of Dandin. (25 Marks)

Module III : General Introduction to Kiratharjuniya of Bharavi and Canto- 1, 1 to 20 verses with Mallinatha Commentary Vanecaravacamsi

ERT- Kiratharjuniya of Bharavi. (15 marks)

Module IV: Kiratharjuniya of Bharavi, Canto- 1, 21 to 46 verses with Mallinatha Commentary. Vanecaravacamsi

ERT- Kiratharjuniya of Bharavi. (20 marks)

ACTIVITIES, LEARNING RESOURCES & ASSESSMENT

Suggested Class Room Activities:

- **Assignments**
- **Seminar Presentation on selected topics**
- **Debates**
- **Quiz**

ASSESSMENT

25% Continuous / Formative Assessment (see PG Regulations).

75% End-semester/Summative Assessment: 3 hour written Exam.

REFERENCES

1. **. History of Sanskrit Poetics - P.V.Kane, Motilal Banarsidass Publishers Pvt. Ltd, New Delhi, 1990.**
2. **History of Sanskrit Poetics - Sushil Kumar De, Firma KLM Pvt. Ltd., Culcutta,1976.**
3. **Samskrithakavyasastretihasa (s) – Acharya Jagadeesachandra Misra,Chowkhamba Surabharathi Prakashan, Varanasi, 2002.**
4. **Kavyadarsa of Dandin - Acharya Ramachandra Misra, Chowkhamba Vidhyabhavan, Varanasi,1984.**
5. **Kiratharjuniya of Bharavi, Nirnayasagar Press, Bombay, 1942.**
6. **History of Classical Sanskrit Literature - M.Krishnamachariar, Motilal Banarsidass, Delhi, 1974.**
7. **Indian Kavya Literatute - A.K.Warder,Vol. I to 8, Motilal Banarsidass Publishers Pvt. Ltd, New Delhi, 1989.**
8. **History of Sanskrit Literature - A.B. Keith, Motilal Banarsidass Publishers Pvt. Ltd, New Delhi, 1990.**
9. **Samskrithasahityavimarsa (s) - Pandit. Dvijendranathasastri, Motilal Banarsidass Publishers Pvt. Ltd, New Delhi, 2004.**
10. **Kavyamimasa, Dr. K. Sukumara Pillai, State Institute of Languages, Kerala,1993.**

E Resources

1. **www.archive.org**
2. **www.wisdomlib.org**

www.wikipedia.org

Sl.No.	The Student should be able to	PO/PSO	CL	KC
1	Understand Eight Schools in Sanskrit Poetics.	PO1 PSO6	U,R	F,C
2	Create knowledge about Concept of kavya according to major Poeticans	PO2 PSO3	C	C
3	Analyse The Concept Of Kavya And In Kavyadarsha.	PO1 PSO3, PSO9	An	P,M
4	Create Knowledge about Sanskrit Kavyas	PO6 PSO	C	C,M
5	Understand various aspects of Kiratarnjuniyam	PO5 PSO6	C	C,M

University of Kerala
Second Semester M.A Degree Examination
Sanskrit (Special) Sahitya
2021 ADMISSION ONWARDS

SS 524 **Sahitya Complimentary II - Vyakarana**

Poetics &Poetry

Text : Kavyadarsa first chapter& Kiratarjuniya. 1-46.

Time : Three Hours **Max. marks : 75**

देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि।

PART A

I सर्वेषां प्रश्नानां उत्तराणि लिखत। 1 x 10 =10 marks

1 काव्यादर्शे कति परिच्छेदाः सन्ति?

2 लोकयात्रा केन प्रवर्तते?

3 कः आसंसारं दीप्यते?

4 सुन्दरमपि वपुः केन दुर्भगं जायते ?

5 गुणाः कति?

6 किरातार्जुनीयस्य कर्ता कः ?

7 किरातार्जुनीये किरातः कः?

8 कुमारसम्भवे कति सर्गाः सन्ति?

9 विदितः समाययौ। कः? कुत्र?

10 किरातार्जुनीयस्य इतिवृत्तं कस्मात् स्वीकृतम्?

PART B

11 पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत। 5 x 2 =10 marks

11 गद्यकाव्यलक्षणं लिखत।

12 दण्डिनः काव्यकारणम् किम्?

13 भरतमुनेः रससूत्रं लिखत ।

14 दण्डिनः काव्यलक्षणं किम् ?

15 पद्यभेदान् लिखत ।

16 नारिकेलफलसम्मितम् वचः - इति केनोद्दिश्य कस्योक्तिः ?

17 सुखाय तज्जन्मदिनं बभूव। कुतः ?

PART C

III पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तरं लिखत। 5 x 5 =25 marks

18 महाकाव्यलक्षणम् किम्?

19 सोदाहरणम् अनुप्रासं लक्षयत ।

20 तद्भवतत्समो देशीत्यनेकः प्राकृतक्रमः। विशदयत।

21 रूपभेदोपलब्धिषु किमप्यन्धस्याधिकारोऽस्ति ?

22 नहि प्रियं प्रवक्तुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः। विशदयत।

23 हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः। विशदयत।

24 विचित्ररूपाः हि खलु चित्तवृत्तयः। विशदयत।

PART D

IV द्वयोः निबन्धात्मकं उत्तरं लिखत। 2 x 15 =30 marks

25 दण्डिनः मते काव्यगुणान् विशदयत।

26 काव्यदर्शानुसारं काव्यप्रयोजनं काव्यभेदान् च निरूपयत।

27 भारवेरर्थगौरवमधिकृत्य उपन्यस्यत।

28 किरातार्जुनीयस्य प्रथमसर्गस्य कथासारं लिखत।

Semester III

Paper I

Semester	Course Code	Course Title	L	C
III	SY 531	VyakaranaVII	7	4

Title of the Paper : व्याकरणमहाभाष्यम् (7,8,9 आह्निकानि)

(MAHABHASYA – AHNIKAS 7, 8, & 9)

ERT- : व्याकरणमहाभाष्यम्।

- महाभाष्यकारस्य पतञ्जलेः चिन्तासरणिमवगच्छति।
- सूत्राणां व्याख्याने कौशलमापादयति।
- भाष्ये निरूपितानां सूत्राणां अनुबन्धिसूत्राणां च प्रवृत्तिस्थानानि विवेचयति।
- एकदेशि- सिद्धान्तिभाष्याणां चिन्तनेन बुद्धिविशदतां प्राप्नोति।
- महाभाष्ये विधीयमानानि वार्तिकानि विवेचयन्ति ।

Module 1. इग्यणः सम्प्रसारणम्(१/१/४५), आद्यन्तौ टकितौ (१/१/४६), मिदचोऽन्यात्परः (१/१/४७) , षष्ठी स्थानेयोगा (१/१/४९),स्थानेऽन्तरतमः(१/१/५०) 'उरण् रपरः (१/१/५१), अलोऽन्त्यस्य, (१/१/५२), ङिच्च (१/१/५३), आदेः परस्य (१/१/५४) , अनेकाल्शित्सर्वस्य (१/१/५५) **(20 Marks)**

Module2. 'स्थानिवदादेशोऽनल्विधौ' (१/१/५६), अचः परस्मिन् पूर्वविधौ (१/१/५७) **(15Marks)**

Module3. 'अदर्शनं लोपः (१/१/६०)', प्रत्ययलोपे प्रत्ययलक्षणम् (१/१/६२), न लुमताङ्गस्य (१/१/६३), अलोऽन्यात् पूर्व उपधा (१/१/६७) । **(20 Marks)**

Module. 4. स्वं रूपं शब्दस्याशब्दसंज्ञा (१/१/६८) , अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्ययः (१/१/६९), आदिरन्त्येन सहेता (१/१/७१), येन विधिस्तदन्तस्य (१/१/७२)। **(20Marks)**

Books for Reference

1.श्रीमन्महर्षिपतञ्जलिविनिर्मितं व्याकरणमहाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतसहितम्), प्रथमखण्डः, चौखम्बा संस्कृतप्रतिष्ठान्, दिल्ली-1992.

2. महाभाष्यार्थदीपिका (नवाह्निकान्तः), प्रथमो भागः, प्रो. कृष्णकुमारः, चिन्मय इन्टर्नेशनल् फाउण्डेषन् शोधसंस्थान्, केरलम्, 2015.

3.**Vyakaranamahabhasya with Malayalam commentary Punarnava, Translation and Commentary, Prof. O .Vatsala, Published by Chinmaya International Foundation Shodha Sansthan.**

4. व्याकरणमहाभाष्य (प्रथमनवाह्निक), हिन्दीअनुवाद तथा विवरणम, मोत्तिलाल् बनार्सीदास, 1984.

5.अष्टाध्यायी भाष्य- प्रथमावृत्तिः, पदवाक्यप्रमाणज्ञ श्री पं ब्रह्मदत्त जी जिज्ञासुः, राम्लाल् कपूर् ट्रस्ट्-2013.

E Resources

1. **www.indianculture.gov.in**
2. **www.examveda.com**
3. **en.m.wikipedia.org**
4. **www.britannica.com**

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	महाभाष्यकारस्य पतञ्जलेः चिन्तासरणिमवगच्छति।	**1**	**1,2**	**U**	**C**
2	सूत्राणां व्याख्याने कौशलमापादयति।	**1,2**	**2,6**	**U**	**C**
3	भाष्ये निरूपितानां सूत्राणां अनुबन्धिसूत्राणां च प्रवृत्तिस्थानाननि विवेचयति।	**1,2**	**2,3**	**AN**	**P**
4	एकदेशि- सिद्धान्तिभाष्याणां चिन्तनेन बुद्धिविशदतां प्राप्नोति।	**1**	**2**	**AN**	**C**
5	महाभाष्ये विधीयमानानि वार्तिकानि विवेचयति।	**1,2**	**2**	**AN**	**M**

UNIVERSITY OF KERALA

III SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 531

Vyakarana VII

Title: व्याकरणमहाभाष्यम् (7,8,9 आह्निकानि)

(Mahabhasya Ahnikas VII, VIII & IX)

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। 10x1=10

1. स्थानिकार्यं कुत्र अतिदिश्यते ?
2. प्रत्ययलोपे प्रत्ययलक्षणमिति सूत्रे द्वितीयं प्रत्ययग्रहणं किमर्थम् ?
3. आद्यन्तौ टकितौ इति कीदृशं सूत्रम्?
4. वाक्यस्य सम्प्रसारसंज्ञा चेत् क: विधि: न सिद्ध्यति?
5. मित: अन्त्यादच: परत्वेन विधानं कस्यापवाद:?
6. अवयवषष्ठ्यादीनां च अप्राप्ति: कुत: ?
7. स्थानेSन्तरतम: इति सूत्रे स्थानं नाम किम् ?
8. अचपरस्मिन् पूर्वविधौ इति सूत्रे परस्मिन्निति पदं किमर्थम् ?
9. अलोSन्त्याद् पूर्व उपधा इति सूत्रे अल् ग्रहणं किमर्थम् ?
10. अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्यय: इति सूत्रे अप्रत्यय इति किमर्थम् ?

II. वाक्येन वाक्याभ्यां वा पश्नानामुत्तराणि लिखत। 5x2=10

11. स्थानिवत्सूत्रे आदेशपदं किमर्थम् ?
12. स्थानेSन्तरतमसूत्रे कुत: तमब्ग्रहणं क्रियते ?
13. शित्सर्वस्येति शक्यमकर्तुम् । अत्रत्योSभिप्राय: क: ?
14. संप्रसारणसंज्ञा वर्णस्य चेत् को दोष:?
15. अवयवषष्ठ्यादीनां च अप्राप्ति: कुत: ?

16. अलोऽन्त्यस्य इत्यत्र अल्ग्रहणम् अन्त्यविशेषणम् उत अदेशविशेषणम् ?

17. एच इग्वचनं किमर्थम् ?

III. पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत। 5x5=25

18. ङिच्च इति सूत्रविषये भाष्योक्तं सङ्गृह्णीत।

19. 'अलोऽन्त्यात्पूर्व उपधा' इत्यत्र अल्ग्रहणम् अन्त्यविशेषणं वा न वा?

20. 'येन विधिस्तदन्तस्य' इत्यत्र तदन्तोपाधिताप्रसङ्गे को दोष:?

21. षष्ठ्या: स्थानेयोगवचनं नियमार्थम्- विशदयत।

22. 'आदे: परस्य' इति सूत्रं भाष्यदिशा निरूपयत।

23. टकितोराद्यन्तविधाने मुख्यान् दोषान् प्रदर्शयत।

24. स्थानिवदादेशोSनल्विधौ अस्य ज्ञापकेन सिद्धत्वं दर्शयत ।

IV. द्वयो: निबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत। 2x15=30

25. अच: परस्मिन् पूर्वविधौ दलप्रयोजनं प्रदर्शयत।

26. उरण् रपर: इति सूत्रं भाष्यरीत्या विशदयत।

27. प्रत्ययलोपे प्रत्ययलक्षणमिति सूत्रं भाष्यदिशा सङ्गृह्णीत।

28. अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्यय: इति सूत्रं भाष्यरीत्या वर्णयत।

Paper II

Semester	Course Code	Course Title	L	C
III	SY 532	**VyakaranaVIII**	**6**	**4**

Title of the Paper : सनाद्यन्तधातवः

(SANADYANTHADHATHAVAH)

ERT : वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी **(For Module 1)**

वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी-. णिच्प्रकरणम्। **(For Module 2)**

वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी-सन्नन्तप्रकरणम्। **(For Module3&4)**

प्रयोजनानि

- वृत्तीनां ज्ञानम् आर्जयति ।
- णिचः प्रयोगवैशिष्ट्यमवगच्छति ।
- सनः विशेषताः जानाति ।
- तयोः प्रक्रियायां कौशलं सम्पादयति ।

Module 1. पञ्चवृत्तयः। तत्र सनादीनां सामान्यज्ञानम्। **(20Marks)**

Module 2. णिच्प्रकरणम् । **(20Marks)**

Module 3. सन् प्रकरणम्- 'धातोः कर्मणः समानकर्तृकादिच्छायां वा' इति सूत्रतः 'तनोतेर्विभाषा'इति सूत्रपर्यन्तम् । **(20 Marks)**

Module4. 'आशंकायां सन् वक्तव्यः' इति वार्तिकादारभ्य सः स्विदि-स्वदि- सहीनां च' इति सूत्रपर्यन्तम्। **(15Marks)**

Books for Reference

1.णिजन्तप्रक्रियावली, डो.बि.प्रसन्नकुमारी, व्याकरणविभागः, सर्वकारसंस्कृतमहाविद्यालयः, तिरुवनन्तपुरम्,2017.

2. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – बालमनोरमाव्याख्यासमेता, भागः 4, पण्डितश्री गोपालसास्त्री नेने,2018.

E Resources

1.m.youtube.com

2.youtube app.(SANP10M-13 introduction of Nich and San prakaranam)

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	वृत्तीनां ज्ञानम् आर्जयति।	2	2	U	C
2	णिचःप्रयोगवैशिष्ट्यमवगच्छति	2	6	U,AN	C
3	सनः विशेषताः जानाति।	2	6	U,AN	C
4	तयोः प्रक्रियायां कौशलं सम्पादयति	4	4	U,AN,AP	P

UNIVERSITY OF KERALA

III SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 532

Vyakarana VIII

TITLE : सनाद्यन्तधातवः

(SANADYANTHADHATHAVAH)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10X1 =10)**

1. प्रेषणम् इत्यस्य अर्थः कः?

2. बुभूषति इत्यत्र कुत्वं केन सूत्रेण?

3. जिघ्रतेर्वा ति सूत्रेण किं विधीयते?

4. अववेष्टत् इत्यत्र अत्वं केन सूत्रेण?

5. काण्यादयः कति?

6. अयीयवत् इत्यत्र उपधाह्रस्वः केन सूत्रेण?

7. हेतुमति च इति सूत्रेण किं विधीयते?

8. शिक्षति इत्यस्य धातुः कः?

9. एतुमिच्छति इत्यस्य सन्नन्तरूपं किम्?

10. भावयते इत्यत्र आत्मनेपदं केन सूत्रेण?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत। **(5X2=10)**

11. नदराणां द्वित्वं केन सूत्रेण?

12.कास्यनेकाच् आम् वक्तव्यः – विशदयत?

13. किरश्च पञ्चभ्य इत्यत्र किरादयः के?

14. बहिरङ्गोऽप्युपधाह्रस्वो द्वित्वात्प्रागेव इत्यस्य ज्ञापकं किम्?

15. अजिघ्रिपत् इत्यत्र इदादेशश्छ कथं भवति?

16.सम्प्रसारणं तदाश्रयञ्च कार्यं बलवत् इति वार्तिकस्य प्रयोजनं कुत्र?

17. ण्यन्ते द्वौ कर्तारौ वर्तेते, तौ कौ ?

Part C

III.पञ्च सिद्धान्तकौमुदीरीत्या व्याख्यात। **(5X5=25)**

18. अटिटत् - प्रक्रियां प्रदर्शयत।

19. भावयति - प्रक्रियां प्रदर्शयत।

20. ङ्वाययति - प्रक्रियां प्रदर्शयत।

21. तितृक्षति - प्रक्रियां प्रदर्शयत।

22.अधिजिगमिषति - प्रक्रियां प्रदर्शयत।

23. धित्सति - प्रक्रियां प्रदर्शयत।

24. तुष्टूषति - प्रक्रियां प्रदर्शयत।

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। **(2X15=30)**

25. णौ च संश्चङोः, विभाषा वेष्टिचेष्ट्योः, तिष्ठतेरित् – इति सूत्राणि व्याख्यात।

26.पञ्चवृत्तीन् विशदयत।

27. भियो हेतु भये पुक्, इको झल्, अत्र लोपोऽभ्यासस्य – इति सूत्राणि व्याख्यात।

28. सनि च, रलो व्युपधाद्धलादेः संश्च, धातेः कर्मणः समानकर्तृकादिच्छायां वा – सूत्राणि विवृणुत।

Paper III

Semester	Course Code	Course Title	L	C
III	SY 533	**Vyakarana IX**	**6**	**4**

Title of the Paper : शाब्दबोधः **II**

(SABDABODHAH -II)

ERT- परमलघुमञ्जूषा। (आदितः तात्पर्यविचारपर्यन्तम्)

प्रयोजनानि

- शाब्दबोधग्रन्थानां परिचयं लभते ।
- नागेशभट्टस्य शाब्दबोधक्षेत्रे योगदानम् अवगच्छति ।
- शक्तिः, लक्षणा, व्यञ्जना, स्फोटः इति विषयान् जानाति।
- शाब्दबोधसहकारिकारणानि विवेचयति।

Module 1. परमलघुमञ्जूषायां शक्तिनिरूपणम्। **(15 Marks)**

Module2. परमलघुमञ्जूषायां लक्षणाव्यञ्जनातत्पर्यनिरूपणम्। **(20Marks)**

Module3. स्फोटनिरूपणम्। **(20Marks)**

Module4. शाब्दबोधसहकारिकारणम् **(20Marks)**

Books for Reference

1.वैयाकरणानामन्येषां च मतेन शब्दस्वरूपतच्छक्तिविचारः, डो.कालिकाप्रसादशुक्लः, सम्पूर्णानन्दविश्वविद्यालयः, वाराणसी-1979.

2.परमलघुमञ्जूषा, किरणावली व्याख्या, व्याख्याता आचार्य लोकमणिदाहालः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन्, वाराणसी,1991.

3.परमलघुमञ्जूषा, भावप्रकाशिका बालबोधिनी व्याख्ये, डो.जयसङ्करलालत्रिपाठी, कृष्णदासअकादमी, वाराणसी-1997.

E-RESOURCES

1. en.m.wikipedia.org
2. www.britanica.com
3. www.slideshare.org
4. www.mahavidya.cr
5. hi.m.wikipedia.org

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	शाब्दबोधग्रन्थानां परिचयं लभते।	1	1	U	C
2	नागेशभट्टस्य शाब्दबोधक्षेत्रे योगदानम् अवगच्छति।	1,2	1	U	C
3	शक्तिः, लक्षणा, व्यञ्जना, स्फोटः इति विषयान् जानाति।	1,2,3	1,2,3,5	AN	C
4	शाब्दबोधसहकारिकारणानि विवेचयति।	2	1,2	AN	M

UNIVERSITY OF KERALA

III SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 533

Vyakarana IX

Title शाब्दबोधः II

(SABDABODHAH II)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10X1=10)**

1. गौतमसूत्रे प्रमाणानि कानि?

2. तादात्म्यं नाम किम्?

3. अभ्यासार्थे का वृत्तिः?

4.तात्पर्यशक्तेः किम् उदाहरणम्?

5.योग्यता नाम का?

6. वृत्याश्रयः शब्दः कः?

7.योगरूढिः का?

8. जहत्स्वार्था नाम का?

9. सङ्केतो नाम कः?

10. न्यायभाष्ये वाक्यसक्षणं किम्?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि परमलघुमञ्जूषादिशा लिखत। **(5X2=10)**

11. आप्तलक्षणम्।

12. वृत्तिस्त्रिधा – विशदयत।

13. सम्बन्धः।

14. व्यञ्जना।

15.विकल्पसूत्रम्।

16. आसत्तिलक्षणम्।

17. तार्किकमते लक्षणालक्षणम्।

Part C

III. पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत । **(5X5=25)**

18. नागेशदिशा लक्षणास्वरूपं विशदयत।

19. आकांक्षायाः प्राधान्यं निरूपयत।

20. व्याकरणभेदेन स्थानिभेदेऽपि न क्षतिः, विसदयत.

21. अत एव च न हि गुड इत्युक्ते मधुरत्वं प्रकारतया गम्यते- समर्थयत।

22. परमलघुमञ्जूषायां विवेचिताः स्फोटाः के इति निरूपयत.

23. यौगिकरूढशब्दान् मञ्जूषादिशा विश्लेषयत।

24. ध्वनिस्तु द्विविध इति नागेशमतं वाक्यपदीयस्य साह्येन समर्थयत।

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। **(2X15=30)**

25. परमलघुमञ्जूषादिशा वाचः चातुर्थ्य निरूपयत।

26. शाब्दबोधसहकारिकारणानि विशदयत।

27. लक्षणास्वरूपं भेदान् च नागेशोक्तदिशा प्रतिपादयत।

28. वैयाकरणमते शक्तिस्वरूपं विशदयत.

Paper IV

Semester	Course Code	Course Title	L	C
III	SJ 534	Complimentary course Jyothisha	6	4

Title of the Paper : कालकल्पनम्
(KALAKALPANAM)

प्रयोजनानि

1.ज्योतिश्शास्त्रस्वरूपं राशिस्वरूपं च अधिकृत्य ज्ञानं सम्पादयति।

2.राशीनाम् अङ्गविभागमधिकृत्य ग्रहाणाम् उच्चनीचादिसंज्ञामधिकृत्य च परिचयं सम्पादयति।

3.कालमानं चान्द्रसौरमासदिव्यदिनादीनधिकृत्य बोधं जनयति।

4.देवासुरदिनरात्रिवर्षाणि चतुर्युगमहायुगमानमवगच्छति।

5.मुहूर्तप्राधान्यं मुण्डनमुहूर्तं तथा केन्द्रस्थग्रहफलानि च अवगच्छति।

6.चन्द्रग्रहण-सूर्यग्रहणविषयमधिकृत्य विज्ञानमर्जयति।

विषयविभागः

प्रथमांशः- राशिस्वरूपं कालपुरुषस्य अङ्गविभागः राशीनां दिग्ज्ञानं राशीनां दिनरात्रिपरिचयः केन्द्र-पणपर-आपोक्लिम-उपचयापचयभावचिन्ता।

ERT- सारावली (अध्यायः 3)

द्वितीयांशः - कालपरिभाषा चान्द्रसौरमानं देवासुरमानं महायुगमानं कृतादियुगमानं कल्पमानं ब्रह्ममानञ्च।

ERT- सूर्यसिद्धान्तः (मध्यमाधिकारे श्लोकः 1-24)

तृतीयांशः - मुण्डनमुहूर्तः तत्र केन्द्रस्थग्रहाणां फलं च। कन्यावरण-वरवरणमुहूर्तः, विवाहे ग्रहशुद्धिः मासशुद्धि च।

ERT- मुहूर्तचिन्तामणिः (अध्यायः 5- श्लोकः 29-30, अध्यायः 6- श्लोकः 1-15)

चतुर्थांशः - चन्द्रग्रहण-सूर्यग्रहणपरिचयः।

ERT- सूर्यसिद्धान्तः (चन्द्रग्रहणाधिकारे

श्लोकः 6, सूर्यग्रहणाधिकारे श्लोकः 1,2)

Books for Reference

1. Madhaveeyam – Bhasha Com., P.S.Purushathaman Namboothiri, S.T. Redyar & Sons, 2005

2. Aryabhateeyam - (Bhattadeepika, Bhattaprakasika, Ganga Com.), Sathya Deva Sarma, Chaukhamba Surabharathi Prakasan, 2013.

3. Muhurthamarthandah –(Marthanda Vallabha, Marthanda Priya Com.), Sathyenda Misra, krishnadasa Academi,Varanasi, 1990

4. Muhurthapadavee – Panchamgam Book Stall, Kunnamkulam (Mal.Year.1182)

5. Sidhanta Siromanih – Surya Prabha Hindi com. , Sathyadeva sarma, Chaukhamba Surabharathi Prakasan, Varanasi, 2015.

E-Resource

https://epgp.inflibnet.ac.in

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	ज्योतिश्शास्त्रस्वरूपं राशिस्वरूपं च अधिकृत्य ज्ञानं सम्पादयति।	1	2	U	F
2	राशीनाम् अङ्गविभागमधिकृत्य ग्रहाणाम् उच्चनीचादिसंज्ञामधिकृत्य च परिचयं सम्पादयति।	2	2	R	F
3	कालमानं चान्द्रसौरमासदिव्यदिनादीनधिकृत्य बोधं जनयति।	6	4	AN	C
4	देवासुरदिनरात्रिवर्षाणि चतुर्युगमहायुगमानमवगच्छति।	6	5	AN	C
5	मुहूर्तप्राधान्यं मुण्डनमुहूर्तं तथा केन्द्रस्थग्रहफलानि च अवगच्छति।	2	3	U	P
6	चन्द्रग्रहण-सूर्यग्रहणविषयमधिकृत्य विज्ञानमर्जयति।	6	9	C	M

UNIVERSITY OF KERALA

MA SANSKRIT SPECIAL JYOTHISHA EXAMINATION

Semester III .Complementary Course III for Vyakarana

Course code : SJ 534

कालकल्पनम् (Kalakalpanam)

2021 Admission onwards

TIME 3 Hrs. **Total Marks 75**

देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

PART A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **10X1 = 10**

1. जन्मभं नाम किम् ?
2. पणपरराशयः के ?
3. मुहूर्तचिन्तामणेः कर्ता कः ?
4. इन्दोः मूलत्रिकोणराशिः कः ?
5. त्रिज्येष्टं नाम किम् ?
6. सूर्यग्रहणस्पर्शः कस्यां दिशि ?
7. सूर्यांशपुरुषमयासुरसंवादरूपः ग्रन्थः कः ?
8. सावनं दिनं किम् ?
9. महायुगमानं कति ?
10. चतुर्युगानि कानि ?

PART B

II. पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **5x2=10**

11. सूर्यः सूर्यांशपुरुषं नियोजयितुं कारणं किम् ?
12. धर्मपादव्यवस्था का ?
13. एकस्मिन् कल्पे महायुगाः कति ?
14. चन्द्रग्रहणे ग्राह्यग्राहकौ कौ ?
15. ह्रस्व-मध्य-दीर्घराशयः के ?
16. करपीडनार्थं शुभमासाः के ?
17. उपचय-अपचयभावाः लिखत ?

PART C

III. पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत। **5x5 =25**

18. कालभेदोत्र केवलः।

19. महायुगे सन्धयः।

20 सूर्यग्रहणं कथं सम्भवति **?**

21. सूर्यसिद्धान्तग्रन्थरचनाकाले गतकालमानम् किम् **?**

22. उच्चनीचराशयः।

23. ज्येष्ठमिति शब्दस्य साधनं कथम् **?**

24. द्वादशभावानां नामान्तराणि लिखत ।

PART D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। **2x15 = 30**

25. मुहूर्तचिन्तामणेः परिचयं दत्वा कन्यावरणमुहूर्त्तः विशदीकुरुत ।

26. सोदाहरणं षड्वर्गाणां परिचयं कुरुत ।

27. ग्रहणयोः परिचयं कुरुत।

28. कालस्य द्वैविध्यं विशदयत।

Semester IV

Semester	Course Code	Course Title	L	C
IV	SY 541	Vyakarana X	7	4

Title of the Paper : भर्तृहरिदर्शनम्

(BHARTRHARIDARSANAM)

ERT : वाक्यपदीयम् (ब्रह्मकाण्डम्)

प्रयोजनानि।

1. संस्कृतव्याकरणक्षेत्रे भाषाशास्त्रक्षेत्रे च भतृहरे: प्रधान्यमवगच्छति।

2. व्याकरणशास्त्रे वाक्यपदीयग्रन्थस्य प्राधान्यं जानाति।

3. शाब्दिकानां प्रमाणानि, अष्टपदार्थनिरूपणं, ध्वनिस्फोटतत्वञ्च बुद्ध्यते।

4. व्याकरणाध्ययनप्रयोजनं वेदान्तदृष्व्या जानाति।

5. व्याकरणशास्त्रस्य दार्शनिकदृष्टिम् अधिगच्छति।

Module 1. वाक्यपदीयम् - कारिका -1 – 40 **(20Marks)**

Module 2. वाक्यपदीयम्-कारिका - 41 – 80 **(20Marks)**

Module 3. वाक्यपदीयम् - कारिका – 81 – 120 **(20Marks)**

Module 4. वाक्यपदीयम् - कारिका – 121 – 156 **(15Marks)**

Books for Reference

1. वैयाकरणानामन्येषां च मतेन शब्दस्वरूपतच्छक्तिविचारः, डो.कालिकाप्रसादशुक्लः, सम्पूर्णानन्दविश्वविद्यालयः, वाराणसी-1979.

2. परमलघुम़न्जूषा, किरणावली व्याख्या, व्याख्याता आचार्य लोकमणिदाहालः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन्, वाराणसी,1991.
3. परमलघुमञ्जूषा, भावप्रकाशिका बालबोधिनी व्याख्ये, डो.जयसङ्करलालत्रपाठी, कृष्णदासअकादमी, वाराणसी-1997.
4. वाक्यपदीयम्(ब्रह्मकाण्डम्) व्याख्याद्वयोपेतम्, पद्मश्रीपण्डितरघुनाथशर्मा, सम्पूर्णानन्दविश्वविद्यालयः, वाराणसी,1988.
5. **Vakyapadiyam, Brahmakandam (Sunilpriya Mal.com.) , Dr. Chandrasekharan nair, , Jai karthik books -2000,**

E Resources

1. **www.hindupedia.com**
2. **www.exoyicindiaart.com**
3. **archive.org**
4. **epustakalay.com**

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	संस्कृतव्याकरणक्षेत्रे भाषाशास्त्रक्षेत्रे च भतृहरेः प्रधान्यमवगच्छति।	**1,3**	**1**	**U**	**C**
2	व्याकरणशास्त्रे वाक्यपदीयग्रन्थस्य प्राधान्यं जानाति।	**1**	**1**	**U**	**C**
3	शाब्दिकानां प्रमाणानि, अष्टपदार्थनिरूपणं, ध्वनिस्फोटतत्वञ्च बुद्ध्यते।	**1,2,3**	**1,2**	**U**	**F**
4	व्याकरणाध्ययनप्रयोजनं वेदान्तदृष्ट्वा जानाति।	**1,,2,3**	**1,2,3,5**	**U, AN**	**M**
5	व्याकरणशास्त्रस्य दार्शनिकदृष्टिम् अधिगच्छति।	**1,2**	**1,2,5**	**U, AN**	**F**

UNIVERSITY OF KERALA

III SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 541

Vyakarana X

TITLE : भर्तृहरिदर्शनम्

(BHARTRHARIDARSANAM)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10X1 =10)**

1. भोक्तृभोक्तव्यरूपेण भोगरूपेण च स्थितिः, कस्य?

2. शब्दानामनुशासनं कैः आरभ्यते?

3. प्रथमं छन्दसामङ्गं किम्?

4.शब्दतत्त्वं विवर्तते, कथम्?

5.भावविकाराः कति?

6.वाचः निमित्तानि कुत्र भासते?

7.महर्षिभिः शब्दार्थसम्बन्धः कथं आम्नातः?

8.बुद्धिस्थः शब्दोऽपि कस्य पृथक्कारणं भवति?

9. पदभेदेऽपि वर्णानां किं न निवर्तते?

10. तस्य वेदस्य शाखासु शब्दानां किं दृश्यते?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत। **(5X2=10)**

11. जगतः प्रक्रिया कुतः?

12. शब्दार्थसम्बन्धः कथम्?

13. शब्दस्य सक्तिद्वयं किम्?

14. मणिरूप्यादिविज्ञानं किंरूपं भवति?

15. शब्दाः केषां निबन्धनं भवन्ति?

16.व्यङ्ग्यव्यञ्जकशब्दयोर्भेदः कथं प्रदर्शितः?

17. नानुमानेन बाध्यते कुतः?

Part C

III. पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत। **(5X5=25)**

18. पवित्रं सर्वविद्यानामधिविद्यं प्रकाशते- विखत।

19. ग्राह्यत्वं ग्राहकत्वं च द्वे शक्ती तेजसो यथा।– विवेचयत।

20. एको निमित्तं शब्दानामपरोऽर्थे प्रयुज्यते, उपपादयत।

21. इन्द्रियस्यैव संस्कारः –विशदयत।

22. तत्त्वावबोधः शब्दानां नास्ति व्याकरणादृते- निरूपयत।

23. अनेकतीर्थभेदायास्त्रय्या वाचः परं पदं- विशदयत।

24.प्राकृतवैकृतध्वनी विशदयत।

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। **(2X15=30)**

25. शब्दब्रह्मणः स्वरूपं वाक्यपदीयदिशा वर्णयत।

26. व्याकरणाध्ययनस्य प्रयोजनानि भर्तृहरिमतानुसारं निरूपयत।

27. हरिमतानुसारं आगमप्रमाणं विशदयत।

28. शब्दसाधुत्वविषये हरिमतं प्रदर्शयत।

Paper II

Semester	Course Code	Course Title	L	C
IV	SY 542	Vyakarana XI	6	4

Title of the Paper : शाब्दबोधः III

(SABDABODHAH III)

ERT- : परमलघुमञ्जुषा । (निपातार्थनिर्णयादारभ्य नामार्थविचारपर्यन्तम्)

प्रयोजनानि

1. नागेशभट्टस्य शाब्दबोधक्षेत्रे योगदानं जानाति।

2. निपातार्थविषये ज्ञानं सम्पादयति।

3. लकारार्थविषये वैयाकरणानां नैयायिकानां च मतं विवेचयति।

4. कारकविषये नागेशमतं विवेचयति।

5. नामार्थान् जानाति ।

Module 1. परमलघुमञ्जूषायां निपातार्थनिरूपणम्। **(20Marks)**

Module 2. दशलकारादेशार्थनिरूपणम्। **(20Marks)**

Module 3. कारकार्थनिरूपणम् । **(20Marks)**

Module 4. नामार्थनिरूपणम् । **(15Marks)**

Books for Reference

1.वैयाकरणानामन्येषां च मतेन शब्दस्वरूपतच्छक्तिविचारः, डो.कालिकाप्रसादशुक्लः, सम्पूर्णानन्दविश्वविद्यालयः, वाराणसी-1979.

2.परमलघुम़ञ्जूषा, किरणावली व्याख्या, व्याख्याता आचार्य लोकमणिदाहालः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन्, वाराणसी,1991.

3.परमलघुमञ्जूषा, भावप्रकाशिका - बालबोधिनी व्याख्ये, डो.जयशङ्करलालत्रपाठी, कृष्णदास अकादमी, वाराणसी-1997.

E- Resources.

www.wisdomlib.org

barainly.in

m.facebook.com

shodhganga.inflibinet.ac.in

www. mgu.ac.in

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	नागेशभट्टास्य शाब्दबोधक्षत्रे योगदानं जानाति।	**1,2**	**1**	**U**	**C**
2	निपातार्थविषये ज्ञानं सम्पादयति।	**1,2,3**	**1,2,3,5**	**AN**	**C**
3	लकारार्थविषये वैयाकरणानां नैयायिकानां च मतं विवेचयति।	**1,2,3**	**1,2,3**	**AN**	**M**
4	कारकविषये नागेशमतं विवेचयति।	**1,2**	**1,2,3**	**AN**	**M**
5	नामार्थान् जानाति।	**1, 2**	**1,2,3**	**AN, U**	**M**

UNIVERSITY OF KERALA

IV SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 542

Vyakarana XI

Title: शाब्दबोधः III

(SABDABODHAH III)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10X1=10)**

1. परमलघुमञ्जूषानुसारं सकर्मकत्वं नाम किम्?

2. अनुभूयते सुखम् इत्यत्र कर्मणि लकारः कथम्?

3. प्रकृतधातुवाच्यव्यापाराश्रयत्वम् किम्?

4. किं नाम भविष्यत्वम्?

5. शब्दानां जातौ शक्तिः इति केषां मतम्?

6, अभिहिते का विभक्तिः?

7. निपातानां वाचकत्वेमेवेति केषां मतम्?

8. अमनुष्यं प्राणिनमानय इत्यत्र नञ् कस्मिन्नर्थे वर्तते?

9. क्रियाप्रधानमाख्यातमित्युक्तिः कस्य?

10. शाब्दबोधे शब्दः कथं भासते?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि परमलघुमञ्जूषादिशा लिखत। **(5X2=10)**

11. परोक्षत्वम्।

12. अपादानलक्षणम्।

13. तात्पर्यग्राहकत्वम्।

14. कर्मत्वम्।

15. कारकाणि।

16. नैयायिकानां सकर्मकत्वलक्षणम्।

17. वर्तमानकालः कः।

Part C

III. पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत। **(5X5=25)**

18. द्योतकत्वस्य भेदत्रयं नागेशदिशा निरूपयत।

19. अधिकरणभेदान् नागेशदिशा लिखत।

20. नञर्थाः षट् प्रकीर्तिताः- विशदयत।

21. चन्द्र इव आह्लागकं मुखम् – शाब्दबोधः कः ।

22. विशिष्टस्य न धातुत्वं अपाठात्।

23. अनुविद्धमिव ज्ञानं सर्वं शब्देन भासते इति भर्तृहरिमतं नागेशः कथं विवृणोति।

24. शक्तिग्रागकाः के इति विशदयत।

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। **(2X15=30)**

25. लकारार्थविषये नैयायिकपक्षं प्रदर्शयत।

26. निपातानामर्थवत्वमपि द्योत्यार्थमादायैव – मतमिदं विमृशत।

27.परमलघुमञ्जूषादिशा सम्प्रदानस्वरूपं विसदयत।

28. नामार्थान् नागेशोक्तदिशा लिखत।

Paper III

Semester	Course Code	Course Title	L	C
IV	SY 543	Vyakarana XII	6	4

Title of the Paper : LINGUISTICS AND MANUSCRIPTOLOGY

ERT- : An introduction to Sanskrit Linguistics of Srimannarayanamurti For Module I & II)

Manuscriptology of K Maheswaran Nair (For Module III & IV)

Merits

1. Realise the relevance of Sanskrit Grammar in modern linguistics.

2. General awareness of sentence formation in Sanskrit & other languages.

3. Capable to compare the Semantic aspects of Sanskrit Language with other languages.

4. Identify the importance of Manuscripts and its Preservation.

5. Enable to read and publish the Manuscripts.

Module 1. Morphology- Morphes- Morphems – Suffixws – Word formation, Syntax sentence formation in Sanskrit, English and Modern Indian languages- Concept of Sentence in Sanskrit. (20 Marks)

Module 2. Semantics- Generalization, Specialization, Transference.- Interdisciplinary fields & Modern Trends in Linguistics – Langue and Parole- Structuralism- Generative Grammar, Semiotics, G B theory, minimalism, deep structure and surface Structure. (20Marks)

Module 3. Definition, Nature, Scope, Branches and Aim, Collection of manuscripts, cataloguing of manuscripts and preservation of manuscripts. (20Marks)

Module 4. Reading the scripts, Textual criticism, edition and publication of manuscripts. (15Marks)

Books for Reference

1. **Historical Linguistics- An Introduction – wenfred P.. Lehmann.**

2. **Comparative philology (of Indo-European Languages) by T K Ramachandra Aiyar**

3. **Language – Leonard Bloomfield**

4. **Sanskrit Linguistics – Ghose B.K.**

5.**Transformational Grammar- ratford A.**

6. **Linguistic Change- An Introduction to Sanskrit.- sturtevent E.H**

7. **An introduction to descriptive Linguistics- Gleason H.A.**

E- Resources.

1. **www.tu- Chemnitz.de**
2. **www.tandfonline.com**
3. **en.m.wikipedia.org.**
4. **www.uni-due.de**
5. **homepage.ruhr-uni-bochum.de**
6. **www.researchgate.net**
7. **halshs.archives-ouvertes.**
8. **www.cambridge.org.**

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	**Realise the relevant of Sanskrit Grammar in modern linguistics.**	**2**	**2,3**	**U**	**C**
2	**General awareness of sentence formation in Sanskrit & other languages.**	**3,4**	**,2,3,5**	**U, AN**	**C**
3	**Capable to compare the Semantic aspects of Sanskrit Language with other languages.**	**3, 4**	**2,3**	**U, AN**	**M**
4	**Identify the importance of Manuscripts and its Preservation.**	**3**	**3,4**	**U**	**C**
5	**Enable to read and publish the Manuscripts.**	**1,2,3**	**3, 4**	**U, AP, AN**	**M**

UNIVERSITY OF KERALA

IV SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 543

Vyakarana XII

Title: Linguistics and Manuscriptology

Time: 3 HRS **Total Marks: 75**

Part A

I. Answer all Questions: **10**x1=10

1. Which is the earliest available illuminated Manuscripts in India?
2. Who is the first ventured to collect Manuscripts edit and publish?
3. What are the writing materialsin Manuscripts?
4. What is Morph?
5. In which class belongs to Indo-European Language?
6. What is mean by Semantics?
7. What is mean by shifting of meaning?
8. What is mean by widening of meaning?
9. What are the divisions of Morphology?
10. What is Documents?

Part B

II. Answer any five of the following in a sentence or two each **5**x2=10

11. What is Suffix?
12. Explain Syntax?
13. What is Transference?
14. G. B theory.
15. ExplainMinimalism?

16. Definition of Manuscriptology.

17. Script - explain.

Part C

III. Write short noteson any five of the following. **5**x5=25

18. Explain Textual Criticism.

19. Nature and scope of Manuscriptology.

20. Deep structure and surface structure explain.

21. Explain Morphology.

22. Structuralism.

23. Cataloging of Manuscriptology

24. ExplainGeneralization and Specialization of linguistics.

Part D

IV. Write essays on any two. **2**x15=30

25. What is collection of manuscript? Important collections of manuscripts in India.

26. What are the modern trends in linguistics?

27. Explain the edition and publication of Sanskrit linguistics.

28. Structure of sentence formation in Sanskrit and English - explain.

Paper IV

Semester	Course Code	Course Title	L	C
IV	SV 544	Complimentary course Vedantha	6	4

Title of the paper:- Rgveda And Kathopanishad

Module Outcomes:

To remember Prasthanatraya and the terminology of Upanishad

To understand the works of Sankara and the style of Prakaranas

To analyze the narrative style of Kathopanishad

To understand the principles of Advaita through Upanishads

To analyze the concept of Ratha and Rathi

To understand the nature of the content in the Vedas

To understand the origin of Vedanta Philosophy in the Vedic Suktas

Module I Rgveda sukthas - Agnisukta (I.1), Purusha Sukta (X.90) & Nasadiya Sukta (X.129)

ERT-Rgveda(Corresponding Sukthas) **(40 Marks)**

Module II Kathopanishad Valli 1

The Sacrifice done by Naciketa's Father, Naciketa's Question and father's reply, Naciketa at Yama's abode, The three boons, Knowledge of Brahman asked as the Boon.

ERT Kathopanishad **(15 Marks)**

Module III Kathopanishad Valli 2

Sreyas and Preyas, The supremacy of knowledge of Brahman, The nature of Brahman.

ERT Kathopanishad **(10 Marks)**

Module IV Kathopanishad Valli 3

Jivatma and Paramatma, Ratha-Rathi Kalpana, Path for seekers of Knowledge. (10 Marks)

Books for Reference

1. **Kathopanishad with Sankarabhashya, Choukhamba Krishnadas Academy, Varanasi, 2008**
2. **Rgveda Samhita with Sayanabhashya, Vaidic Samsodhan Mandal, n.d**
3. **Rgveda Gurudakshina Bhashya,8 vol.s, Chandrasekharan Nair K, Kerala Bhasha Institute, Thiruvananthapuram,2014**
4. **A Vedic Reader for students, A Macdonell, Oxford , London, 1917**
5.

CO	CO Statement	PO/PSO	CL	KC
1	To remember Prasthanatraya and the terminology of Upanishad	PO1/PO3/PSO1	R	F,C
2	To understand the works of Sankara and the style of Prakaranas	PO1/PSO1	U	F
3	To analyze the narrative style of Kathopanishad	PO2/PO3	U	F
4	To understand the principles of Advaita through Upanishads	PO1/PO2/PSO2	U	C
5	To analyze the concept of Ratha and Rathi	PO1/PO2/PSO2	U	C
6	To understand the nature of the content in the Vedas	PO1/PSO1	U	C
7	To understand the origin of Vedanta Philosophy in the Vedic Suktas	PO1/PSO1	U	C

(L-Lecture: CL- Cognitive Level: R- Remember, U- Understand, Ap- Apply, An- Analyse, E- Evaluate, C- Create, KC- Knowledge Category: F- Factual, C- Conceptual, P- Procedural, M- Metacognitive)

UNIVERSITY OF KERALA

MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

COMPLEMENTARY COURSE IV- FOR VYAKARANA

SV 544 **SAMHITA AND UPANISAD**

TIME 3 Hrs. **Total Marks 75**

देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि।

PART-A

I. सर्वषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10X1 = 10)**

1. ऋग्वेदस्य प्रथमसूक्तस्य देवता का?

2. पुरुषसूक्तस्य ऋषिः कः?

3. पुरोहितशब्देन कं विशिनष्टि?

4. नोसदासीत्तदानीम् इत्यत्र तदानीमित्यस्यार्थः कः?

5. नायं प्रवचनेन लभ्यः। कः?

6. न तर्पणीयो मनुष्यः केन?

7. तस्यैतां शान्तिं कुर्वन्ति। कस्य?

8. न भयं किञ्चनास्ति। कुत्र?

9. उभे तीर्त्वा स्वर्गलोके मोदते। - उभे के?

10. बुद्धेः परः कः?

PART-B

II. कमपि ग्रन्थमनपहायपञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(5x2=10)**

11. मत्वा धीरो हर्षशोकौ जहाति।– कं मत्वा?

12. द्वितीयः वरः कः?

13. तत्ते पदं संग्रहेण ब्रवीमि।– कीदृशं पदम्?

14. निचाय्य तन्मृत्युमुखात् प्रमुच्यते।– किं निचाय्य?

15. तान् स गच्छति ताः ददत्।– काः कान् गच्छति?

16. ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीत्··· इति मन्त्रं पूरयत।

17. स नः पितेव सूनवे... इति मन्त्रं पूरयत।

PART-C

III. कमपिग्रन्थमनपहाय पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत। **(5x5 =25)**

18. आत्मस्वरूपम्।

19. यमेन कृतं प्रलोभनम्।

20. रथरथिकल्पना।

21. तदानन्त्याय कल्पते। - विशदयत।

22. सहस्रशीर्षा पुरुषः··· इति मन्त्रं व्याख्यात।

23. नासदासीत्··· इति मन्त्रं व्याख्यात.

24. यदङ्ग दाशुषे··· इति मन्त्रं व्याख्यात।

PART-D

III. कमपिग्रन्थमनपहाय द्वयोः निबन्धात्कममुत्तरं लिखत। **(2x15 = 30)**

25. पुरुषसूक्तं संक्षिप्य लिखत।

26. नासदीयसूक्तं निरूपयत।

27. यमेन प्रदत्तं वरत्रयम्।

28. श्रेयप्रेयसोः स्वरूपम् यथाग्रन्थं विशदयत।

SY 545	**Dissertation**	**20 (Viva) marks**	**80 Marks**	**100 Marks**	**C 4**

Instructions to candidates for Dissertation

Prescribed Format of Dissertation

1. Physical format

i. The dissertation should be hardbound or spiral bound with no emblem or advertisement of any kind.

ii. The candidate should submit three bound copies and one CD (soft copy of the dissertation

iii. only A4 size paper should be used.

iv. printing may be done in one side only.

v. The minimum number of pages 70 and maximum number of pages should not exceed 120, including appendices etc.

vi. Dissertation should in one volume.

2. Title Page

i. Title of the thesis.

ii. Dissertation submitted to the University of Kerala for the partial fulfilment of the Degree of Master of Arts in Sanskrit Special Vyakarana

iii. Register number of the Candidate

iv. Name of the College.

v. Year of submission

3. Declaration by the candidate

I hereby declare that the Dissertation entitled,......................... is an independent work carried out by me and it has not been submitted anywhere else for any other degree or diploma. The Declaration to be followed by name and signature of the candidate.

5. Certificate

This is to certify that the work embodied in the thesis entitled .... has been carried out by (Name of the candidate) under my guidance. It should be followed by name and official address of the supervising teacher.

Both declaration and certificate should be in a single page. The copy of dissertation submitting to the University should not have names of students and the supervising teacher.

5. Preface

6. Acknowledgement

7. Contents page

8. List of abbreviations

9. Body of the thesis

i. Spacing (Before 6pt. After 6.pt) 1.5 line spacing.

ii. Normal margin (left and Right 3.54, top and bottom 2.54 cm)

iii. page Numbers shown in Top right side, use Roman figure up to acknowledgment.

iv. Use Arial Unicode MS font, Font size 16 for Sanskrit and font size 14 for English.

v. Foot notes or End notes may be used (Font size 12)

vi. Side heading should be in bold format not underlined and should be numbered.

vii. Appendices (if any)

Viii. Bibliography & References

References should be arranged in alphabetical order and the following details have to be given

1. **Journals- Name of author, Name of Article, Journal, Volume number, Year, Page.**
2. **Books- Name of book, Publisher's name, Publisher's place, Year.**

Complimetary Cources offered to other Departments

Semester	Course code	Title of the Paper	L	C	CE	ESE
I	SY 514	PADAVYAVASTHA AND KRITHYA PRAKARANA **Complimentary course for Jyothisha**	6	4	25	75
II	SY 524	VYAKARANADARSANAM **Complimentary course for Vedanta**	6	4	25	75
III	SY 534	APPLICATION OF THE RULES OF PANINI **Complimentary course for Sahitya**	6	4	25	75
IV	SY 544	VYAKARANAMAHABHASYAM AND VAIYAKARANASIDDHANTHAKAUMUDI **Complimentary course for Nyaya**	6	4	25	75

Semester	Course Code	Course Title	L	C
I	SY 514	Complimentary course for Jyothisha	6	4

Title of the Paper : पदव्यवस्था कृत्यप्रकरणं च

(PADAVYAVASTHA AND KRITHYA PRAKARANA)

ERT : वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी

प्रयोजनानि

- आत्मनेपदपरस्मैपदव्यवस्थयोः वैशिष्ट्यं जानाति।
- अनुवृत्तिः कथमिति जानाति।
- वृत्तिविषये, प्रत्ययविषये च सामान्यज्ञानमार्जयति।
- कृत्यप्रकरणे अर्थभेदान् विमृशति।

Module 1. सुप्तिङन्तं पदम् इति पाणिनीयसूत्रस्य परिचायनम् – पदव्यवस्था- आत्मनेपदपरस्मैपदयोः सामान्यव्यवस्था। **(10Marks)**

Module 2. आत्मनेपदपरस्मैपदप्रकरणे । **(30Marks)**

Module 3. पञ्चवृत्तीनां प्रत्ययानां च सामान्यपरिचयः। प्रातिपदिकसंज्ञाविधायकसूत्राणां परिचयः- **(10Marks)**

Module 4. कृदन्ते कृत्यप्रकरणम् । (25Marks)

Books for Reference

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – बालमनोरमाव्याख्यासमेता, भागः 4, पण्डितश्री गोपालसास्त्री नेने,2018.

2. **Paniniyapadavyavastha- Prof. Mahamahopadhyaya R.VasudevanPotti , Sukritindra Oriental Research Institute,2014.(Malayalam)**

E Resources

1. **grops.google.com**
2. **en.m.wikipedia.org.**
3. **learnsanskrit.org**
4. **96droite.com.**

Mobile Applications

1. कृदन्तशिक्षिका।
2. सिद्धान्तकौमुदी।
3. धातुरूपमाला।

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	आत्मवेपदपरस्मैपदव्यवस्थयोः वैशिष्ट्यं जानाति।	2	6	**UAN**	**C**
2	अनुवृत्तिः कथमिति जानाति।	2	2	**U**	**C**
3	वृत्तिविषये, प्रत्ययविषये च सामान्यज्ञानमार्जयति।	1,2	4	**AN**	**P**
4	कृत्यप्रकरणे अर्थभेदान् विमृशति।	2,1	4	**U**	**P**

UNIVERSITY OF KERALA

I SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 514

Title: पदव्यवस्था कृत्यप्रकरणं च

(PADAVYAVASTHA AND KRITHYAPRAKARANA)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10X1=10)**

1. शप्यम् इत्यत्र यत् प्रत्यय: केन सूत्रेण?

2. यज्ञदत्तम् उपरमति इत्यत्र रम: परस्मैपदं केन सूत्रेण?

3. शत्रुमधिकुरुते इत्यत्र कृञ: आत्मनेपदं केन सूत्रेण?

4. ओरञ् इत्यनेन क: प्रत्यय: विधीयते?

5. चेयम् इत्यत्र यत् प्रत्यय: केन सूत्रेण?

6. संशय्य कर्णादिषु तिष्ठते यः - इत्यत्र कथं तिष्ठते इति प्रयोगः?

7. शकिसहोश्च इति सूत्रेण किं विधीयते?

8. स्नानीयं चूर्णम्- अत्र कथम् अनीयर् प्रत्ययः?

9. अनुकरोति इत्यत्र कृञ: परस्मैपदं केन सूत्रेण?

10. मुक्तावुत्तिष्ठते इत्यत्र स्था धातो: आत्मनेपदं केन सूत्रेण?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत। (5X2=10)

11. ब्रह्मभूयम् इत्यत्र केन सूत्रेण क्यप् प्रत्ययः इति विशदयत ।

12. अनुदात्तङित आत्मनेपदम् - व्याख्यात।

13.विपराभ्यां जे:- विशदयत।

14. परिमृष्यति- केन सूत्रेण परस्मैपदं,सूत्रार्थ: क:?

15. व्यतिगच्छति- ससूत्रं व्याख्यात।

16. अचो यत् – सोदाहरणं व्याख्यात।

17. तव्यत्तव्यानीयर: इति सूत्रं विशदयत।

Part C

III. पञ्चप्रश्नाः सप्रमाणं व्याख्यात । **(5X5=25)**

18. आदयते- आदयति- पदव्यवस्थां विशदयत।

19. अर्य: - आर्य: अर्थभेदं सप्रमाणं लिखत।

20. भोज्यं-भोग्यम् – अर्थभेदं सप्रमाणं व्याख्यात।

21. वाच्यम् - वाक्यम् – अर्थभेदं सप्रमाणं साधयत।

22. प्रयाजः – प्रयागः अर्थभेदं सप्रमाणं लिखत।

23. उपरमति – उपरमते पदव्यवस्थां ससूत्रं लिखत।

24. उपलम्भ्यः- उपलभ्यः सप्रमाणं साधयत.

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। **(2X15=30)**

25. कृत्यप्रत्ययान् अधिकृत्य विशदयत।

26. ऋहलोर्ण्यत्, पोरदुपधात्, एतिस्तुशास्वृदृजुष:, ओरावश्यके- सोदाहरणंविशदयत।

27. बुधयुधनशजनेङ्प्रद्रुस्रुभ्योणे:, निरणचतनार्थेभ्यश्च, अभिप्रत्यातिभ्य: क्षिप्र: - व्याख्यात।

28. आङो दोऽनास्यविहरणे, क्रीडोऽनुसंपरिभ्यश्च, समवप्रतिभ्य: स्थ:,वेत्तेर्विभाषा- विशदयत।

Semester	Course Code	Course Title	L	C
II	SY 524	Complimentary course for Vedanta	6	4

Title of the Paper: व्याकरणदर्शनम्

(VYAKARANADARSANAM)

ERT- : वैयाकरणानामन्येषां च मतेन शब्दस्वरूपतच्छक्तिविचारः

(भूमिकायाः उद्धृताः **Module 1** मध्ये दत्ताः विषयाः)

परमलघुमञ्जूषा **(For Module 2&3)**

वाक्यपदीयम् – ब्रह्मकाण्डम् **(For module 4) (Selected portions)**

प्रयोजनानि

- व्याकरणस्य दार्शनिकदृष्टिमधिगच्छति।
- व्याकरणस्य मोक्षसाधनत्वं जानाति।
- शब्दब्रह्म जगत्कारणमिति बुद्ध्यते।
- स्फोटस्य तत्त्वं विवेचयति।
- चतुर्णां वाचां बोधः सञ्जायते।

Module 1.दर्शनपदनिरूपणम्- व्याकरणशास्त्रस्य दर्शनशास्त्रत्वम्- शाब्दिकसम्मतानि प्रमाणानि- अन्यशास्त्रसम्बन्धीनि प्रमाणानि- स्फोटविचारः-मीमांसकाः, सांख्याः, नैयायिकाः, वैयाकरणाः। (15 Marks)

Module 2. परमलघुमञ्जू।षायां विद्यमानं शक्तिनिरूपणम्। (20Marks)

Module 3. परमलघुमञ्जू।षायां विद्यमानं स्फोटनिरूपणम् । (20Marks)

Module 4. वाक्यपदीयम् – शब्दब्रह्मस्वरूपम् (कारिकाः १-४) - शब्दब्रह्मणः प्राप्त्युपायः(कारिकाः ५-१०)- सर्वत्र वाग्रूपत्वम् (कारिकाः ११८-१२७) - शब्दतत्त्वप्राप्तिः (कारिका १३२), शब्दतत्त्वम्

कारिका (१४३) (**20 Marks**)

Books for Reference

1. वैयाकरणानामन्येषां च मतेन शब्दस्वरूपतच्छक्तिविचारः, डो.कालिकाप्रसादशुक्लः, सम्पूर्णानन्दविश्वविद्यालयः, वाराणसी-1979.
2. परमलघुम़ञ्जूषा, किरणावली व्याख्या, व्याख्याता आचार्य लोकमणिदाहालः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन्, वाराणसी,1991.
3. परमलघुमञ्जूषा, भावप्रकाशिका बालबोधिनी व्याख्ये, डो.जयसङ्करलालत्रपाठी, कृष्णदासअकादमी, वाराणसी-1997.
4. वाक्यपदीयम्(ब्रह्मकाण्डम्) व्याख्याद्वयोपेतम्, पद्मश्रीपण्डितरघुनाथशर्मा, सम्पूर्णानन्दविश्वविद्यालयः, वाराणसी,1988.
5. **Vakyapadiyam- Brahmakandam, (Sunilpriya com.)-Dr.Chandrasekharan nair, jai Karthik Books-2000,**

E Resources

1. **www.hindupedia.com**
2. **www.exoyicindiaart.com**
3. **archive.org**
4. **epustakalay.com**

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	व्याकरणस्य दार्शनिकदृष्टिमधिगच्छति।	1,3	1,2,3,5	U	C
2	व्याकरणस्य मोक्षसाधनत्वं जानाति।	1,2,3	1,2,3,5	U,AN	M
3	शब्दब्रह्म जगत्कारणमिति बुद्ध्यते।	1,3	1,2,3,5	U	F
4	स्फोटस्य तत्त्वं विवेचयति।	1,2,3	1,2,3,5	AN	C,F
5	चतुर्णां वाचां बोधः सञ्जायते।	1,2,3	1,2,3,5	U	C

UNIVERSITY OF KERALA

III SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 524

Title: व्याकरणदर्शनम्

(VYAKARANADARSANAM)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10X1=10)**

1. शाब्दिकसम्मतानि प्रमाणानि कानि?

2. तादात्म्यं नाम किम्?

3. अभ्यासार्थे का वृत्तिः?

4. भोक्तृभोक्तव्यरूपेण भोगरूपेण च स्थितिः, कस्य?

5. सङ्केतो नाम कः?

6. वृत्याश्रयः शब्दः कः?

7. योगरूढिः का?

8. न्यायभाष्ये वाक्यसक्षणं किम्?

9. शब्दब्रह्मणः प्रास्त्युपायः कः ?

10. भावविकाराः कति ?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि परमलघुमञ्जूषादिशा लिखत। **(5X2=10)**

11. आप्तलक्षणम्।

12. वृत्तिस्त्रिधा – विशदयत।

13. सम्बन्धः।

14. दर्शनशब्दस्य अर्थं निरूपयत।

15.विकल्पसूत्रम्।

16. जगतः प्रक्रिया कुतः?

17. वन्ध्यासुतः इत्यत्र प्रातिपदिकत्वं कथमिति साधयत।

Part C

III. पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत । **(5X5=25)**

18. नागेशदिशा लक्षणास्वरूपं विशदयत।

19. नैयायिकाः स्फोटं नाङ्गीकुर्वन्ति, विवेचयत।

20. व्याकरणभेदेन स्थानिभेदेऽपि न क्षतिः, विसदयत.

21. अत एव च न हि गुड इत्युक्ते मधुरत्वं प्रकारतया गम्यते- समर्थयत।

22. परमलघुमञ्जूषायां विवेचिताः स्फोटाः के इति निरूपयत.

23. यौगिकरूढशब्दान् मञ्जूषादिशा विश्लेषयत।

24. ध्वनिस्तु द्विविध इति नागेशमतं वाक्यपदीयस्य साह्येन समर्थयत।

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। **(2X15=30)**

25. परमलघुमञ्जूषादिशा वाचः चातुर्थ्य निरूपयत।

26. व्याकरणस्य दर्शनशास्त्रत्वम् प्रतिपादयत।

27. भर्तृहरिदिशा शब्दब्रह्मस्वरूपं विशदयत।

28. वैयाकरणमते शक्तिस्वरूपं विशदयत.

Paper IV

Semester	Course Code	Course Title	L	C
III	SY 534	**Complimentary course for Sahitya**	**6**	**4**

Title of the Paper:: पाणिनीयनियमानां प्रयोगाः

APPLICATION OF THE RULES OF PANINI

ERT- कौमुदीकथाकल्लोलिनी । (प्रास्ताविकम्, सन्धिनिर्देशत्मकःप्रथमःकल्लोलः।)

प्रयोजनानि

- सरलानां रोचकानां च कथानकानामवलम्बेन वैय्याकरणसिद्धान्तकौमुद्याः सन्धिभागमवगच्छति।
- भाषायां कथं कौमुदीस्थानाम् उदाहरणानां प्रयोगः इति जानाति ।
- सन्धीनां प्राधान्यावगमःसिद्ध्यति ।
- संस्कृतभाषालेखनप्रसङ्गे सन्धिपदानि उपयोक्तुं समर्थ्यमाप्नोति ।
- साहित्यग्रन्थेषु विद्यमानानि सन्धिपदानि विश्लेषयितुं समर्थ्यं सम्पादयति ।

Module 1. वररुचिवृत्तान्ते 'अस्ति विविधकिन्नरगन्धर्वविद्याधरनिषेवितपादः' इत्यारभ्य 'सविस्तरमभिधातुमेवमुपाक्रमत' इति पर्यन्तम्। (८ खण्डिकाः) **(15 Marks)**

Module 2. 'आसीत् कौशाम्ब्यामग्निशिखापरनामा' इत्यारभ्य 'लक्ष्मीसरस्वत्योः क्षेत्रम्' इति पर्यन्तम्। (९ खण्डिकाः) **(20 marks)**

Module 3. 'एवं वर्षमुखादाकर्ण्य' इत्यारभ्य 'सम्मुखीनो भवितुं नाशकदिति' पर्यन्तम्। (९खण्डिकाः) **(20 Marks)**

Module 4. 'उपकोशा च प्रातश्चेटिकानुगता' इत्यारभ्य प्रथमकल्लोलस्य अवशिष्टभागः। (९ खण्डिकाः) **(20 Marks)**

Books for Reference

1.वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – बालमनोरमाव्याख्यासमेता, भागः 1, पण्डितश्री गोपालसास्त्री नेने, 2018.

2.कौमुदीकथाकल्लोलिनि – आचार्यरामशरणशास्त्रि (चौखम्बाविद्याभवन्-वारणासि 1989

E RESOURCES

1. en.m.wikipedia.org
2. hi.m.wikipedia.com
3. hindigrammer.in
4. www.exoticindiaart.com

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1	सरलानां रोचकानां च कथानकानाम् वलम्बेनवैय्याकरणसिद्धान्तकौमुद्यासन्धिभागमवगच्छति।	2	2	U	C
2	भाषायां कथं कौमुदीस्थानाम् उदाहरणानां प्रयोगः इति जानाति ।	2	2	U,AN	C
3	सन्धीनां प्राधान्यावगमःसिद्ध्यति ।	2,4	2,4,5	U	C
4	संस्कृतभाषालेखनप्रसङ्गे सन्धिपदानि उपयोक्तुं समर्थ्यमाप्नोति ।	2,4	2,4,5	AP	M
5	साहित्यग्रन्थेषु विद्यमानानि सन्धिपदानि विश्लेषयितुं समर्थ्यं सम्पादयति ।	2	2,6	AN,AP	M

UNIVERSITY OF KERALA

III SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 534

Title: पाणिनीयनियमानां प्रयोगाः

(APPLICATION OF THE RULES OF PANINI)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10X1=10)**

1. वररुचेः गुरुः कः?

2. हिमवतः उत्तरसानोः नाम किम्?

3. शर्वाणीशप्तः पुष्पदन्तः अनन्तरजन्मनि केन नाम्ना प्रथितः?

4.सुतौ + आवाम्- सुतावावाम्, अत्र केन सूत्रेण सन्धिः?

5. तिष्ठन् इत्यत्र कः प्रत्ययः?

6. ब्रह्मा द्वित्वाभावः कुतः?

7. नगेन्द्रजाजानिः इत्यत्र कः प्रत्ययः?

8. शुष्कः कथं कप्रत्ययः?

9. निजजायायायुद्घाटितम् - अत्र सन्धिच्छेदः कः?

10. कौमुदीकथाकल्लोलिन्याः कर्ता कः?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत। **(5X2=10)**

11. शैशवे + एव-शैशव एव प्रक्रियां लिखत।

12. यत् + लिख्यते, प्रक्रियां निरूपयत।

13. नगरस्येति – पदच्छेदः कः।

14. श्रव्यं –प्रत्ययः कः.।

15. चैवम् – सन्धिकार्यं लिखत।

16.अधिवसति तम्- विशदयत।

17. भवान्यापि – सन्धिच्छेदं विलिख्य प्रक्रियां कुरुत।

Part C

III. पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत । **(5X5=25)**

18. स्व + औन्नत्यम्, सन्धत्त।

19. धात्रंशः – सन्धिच्छेद कृत्वा विशदयत।

20. किञ्चित् + मात्रम् –विशदयत।

21. इति+ एनम् – ससूत्रं सन्धत्त।

22. तदा + एव ससूत्रं विशदयत।

23. यदैव + अहं, विषदयत.

24. शापवशात् + च, ससूत्रं विसदयत।

Part D

IV. द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। **(2X15=30)**

25. एकदा <u>ब्रह्मा</u> <u>मधरिश्च</u> मामीक्षतुं महीमटन्तौ हिमवत्पादमूलं आगतवन्तौ, दृष्टवन्तौ च <u>तत्रैकं</u> महाज्वालालिङ्गम्। <u>तस्यान्तम्</u> अवालुलोकयिषुः एकोऽधस्तात् <u>अपरश्च</u> उपरिष्टाद् अगमत्। (अधोरेखाङ्गितानां प्रक्रियां कुरुत)।

26,. सुध्युपास्य, अथैकदा, शिवायाक्रुध्यत्, विप्रावस्मद्गृहमाश्रयताम्, उपैष्यामि – सन्धिं निरूपयत ।

27. हेरम्बस्यावदत्, हसतीव, जयया सह, क्षय्यम्, भ्रातरावभूताम् – व्याकरणकार्यं विवेचयत।

28. भाषायां कथं कौमुदीस्थानां उदाहरणानां प्रयोगः भवति इति कौमुदीकथाकल्लोलिनीसाह्येन निरूपयत।

Semester	Course Code	Course Title	L	C
IV	SY 544	Complimentary course for Nyaya	6	4

Title of the paper: व्याकरणमहाभाष्यं सिद्धान्तकौमुदी च

VYAKARANAMAHABHASYAM AND VAIYAKARANASIDDHANTHAKAUMUDI

ERT- व्याकरणमहाभाष्यम् – पस्पशाह्निकम् (**For Module I & II**)

वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – भट्टोजिदीक्षितः। (**For Module III & IV)**

प्रयोजनानि

1. शब्दानुशासनाध्ययनस्य प्रयोजनम् अवगच्छति।

2. शब्दार्थयो: तातात्म्यसम्बद्धं जानाति।

3. अष्टाध्याय्या: रचनाविषये ज्ञानं सम्पादयितुम्।

4. उच्चारणदोषा: के इति बुद्ध्यते।

5. स्त्रीप्रत्ययानां प्रयोगे सामर्थ्यं सम्पादयते।

Module 1. महाभाष्यम् – पस्पशाह्निकं व्याकरणाध्ययनस्य आनुषङ्गिकप्रयोजनपर्यन्तम्।

(15 Marks)

Module 2. महाभाष्यम्– पस्पशाह्निकंवर्णोपदेशप्रयोजनपर्यन्तम् (**20Marks)**

Module III .

Selected Sutras from sthripratyayaprakarana (Vaiyakaranasiddhanthakoumudi)

1. सुप्तिङन्तं पदम् । 2. अजाद्यतष्टाप्। 3. ऋन्नेभ्यो ङीप्।4. उगितश्च।5. वनो र च। 6. पादोऽन्यतरस्याम्। 7. टाबृचि। 8. मन:। 9. अनो बहुव्रीहे:।10. प्रत्यस्थात् कात् पूर्वस्यात इदाप्यसुप:। 11. भाषितपुंस्काच्च।12.अनुपसर्जनात्। 13. टिड्ढाणञ्द्वयसज्दघ्नञ्मात्रच्तयप्ठक्ठञ्कञ्क्वरप:।14.

नञ्स्नञीकक्ख्युंस्तरुणतलुनानामुपसंख्यानम्। (वा)।15. यञश्च।16. हलस्तद्धितस्य।17. प्राचां ष्फ तद्धितः। 18. षः प्रत्ययस्य। 19. आयनेयीनीयियः फढखछघां प्रत्यायादीनाम्। 20. वयसि प्रथमे। **(20 marks)**

Module IV.

Selected Sutras from sthripratyayaprakarana (Vaiyakaranasiddhanthakoumudi)

21. द्विगोः।22. प्रत्युर्नो यज्ञसंयोगे ।23.विभाषा स पूर्वस्य ।24. न्नित्यं स पत्न्यादिषु । 25. अन्यतो ङीष् ।26. षिद्गौरादिभ्यश्च । 27.वोतो गुणवचनात ।28. बह्वादिभ्यश्च ।29. पुंयोगादाख्यायाम् ।30. इन्द्रवरुणभवशर्वरुद्रमड्हिमारण्ययवमातुलाचार्याणामानुक् ।31. नखमुखात् संज्ञायाम् । 32. दिक्पूर्वपदान्ङीप् । 33. इतो मनुष्यजातेः ।34. ऊङुतः । 35. पङ्गोश्च । 36. शाङ्गर्रवाघञो ङीन् । 37. यङश्चाप् । 38. यूनस्तिः । **(20 Marks)**

Reference

1.श्रीमन्महर्षिपतञ्जलिविनिर्मितं व्याकरणमहाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतसहितम्), प्रथमखण्डः, चौखम्बा संस्कृतप्रतिष्ठान्, दिल्ली-1992.

2. महाभाष्यार्थदीपिका (नवाह्निकान्तः), प्रथमो भागः, प्रो. कृष्णकुमारः, चिन्मय इन्टर्नेशनल् फाउण्डेषन् शोधसंस्थान्, केरलम्, 2015.

3.**Vyakaranamahabhasya with Malayalam commentary Punarnava, Translation and Commentary Prof. O .Vatsala, Published by Chinmaya International Foundation shodha Sansthan.**

4. व्याकरणमहाभाष्य (प्रथमनवाह्निक), हिन्दीअनुवाद तथा विवरम, मोत्तिलाल् बनार्सीदास, 1984.

5. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – बालमनोरमाव्याख्यासमेता, भागः 4, पण्डितश्री गोपालसास्त्री नेने,2018.

E Resources

1. **www.indianculture.gov.in**
2. **www.examveda.com**
3. **en.m.wikipedia.org**
4. **www.britannica.com**
5. **www.cambridge.org**

	प्रयोजनानि	प्र.प्रयो.	प्र.वि.प्रयो	धार.	ज्ञा.ग
1.	शब्दानुशासनाध्ययनस्य प्रयोजनम् अवगच्छति।	**1**	**1,2,5**	**U**	**C**
2.	शब्दार्थयो: तातात्म्यसम्बद्धं जानाति।	**1,2**	**1,2**	**U**	**C**
3	अष्टाध्याय्या: रचनाविषये ज्ञानं सम्पादयितुम्।	**1,2**	**2,5**	**U,AN**	**F**
4	उच्चारणदोषा: के इति बुद्ध्यते।	**2**	**2,5**	**U,AN**	**F**
5	स्त्रीप्रत्ययानां प्रयोगे सामर्थ्यं सम्पादयते।	**2,4**	**4,2**	**U,AN,AP**	**M**

UNIVERSITY OF KERALA

IV SEMESTER MA SANSKRIT SPECIAL EXAMINATION

2021 ADMISSION ONWARDS

PATTERN OF QUESTION PAPER

Subject Code: SY 544

Title: व्याकरणमहाभाष्यं सिद्धान्तकौमुदी च

(VYAKARANAMAHABHASYAM AND VAIKARANASIDDHANTHAKAUMUDI)

Time: 3Hrs **Total Marks: 75**

सूचना – देवनागरीलिपिमुपयुज्य संस्कृतभाषया उत्तराणि लेखनीयानि

Part A

I.सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(10x1=10)**

1. महाभाष्यकारः कः?

2. अथ शब्दानुशासनम्- केषां शब्दानाम्?

3.षट्सु अङ्गेषु किं प्रधानम्?

4.प्रयोजनः इत्यस्य अर्थः कः?

5.किं नाम काकुदम्?

6. उगितश्च इति सूत्रस्य अर्थं विलिख्य उदाहरणं लिखत?

7. अनो बहुव्रीहेः इति सूत्रेण किं विधीयते?

8.कुमारी इत्यत्र केन सूत्रेण ङीप्?

9.पत्युर्नो यज्ञसंयोगे इत्यस्य उदाहरणं किम्?

10. कुरूः इत्यत्र कः प्रत्ययः?

Part B

II. पञ्चानां प्रश्नानामुत्तराणि लिखत। **(5x2=10)**

11. भाष्यदिशा ध्वनेः शब्दत्वमुपपादयत?

12.धर्मनियमः इति दलस्य अर्थं लिखत?

13.भद्रैषां लक्ष्मीर्निहिताधिवाचि इत्यस्य अर्थं लिखत?

14.व्याकरणम् इति शब्दस्य कः पदार्थः ?

15. अजा रूपं ससूत्रं व्याख्यात ?

16. पादोऽन्यतरस्यम् इति सूत्रार्थं लिखित्वा उदाहरणं प्रदर्शयत ?

17. द्विगोः इति सूत्रं विशदयत ?

Part C

III.पञ्चानां प्रश्नानां पुटात्मकमुत्तराणि लिखत। **(5x5=25)**

18.चत्वारि – विशदयत।

19.किमर्थो वर्णानामुपदेशः।

20.किं पुनः आकृतिः पदार्थः आहोस्वित् द्रव्यम् इति निरूपयत।

21.आकृत्युपदेशात्सिद्धमिति चेत् संवृतादीनां प्रतिषेधः- विशदयत।

22.ज्ञाने धर्म इति चेत्तथा अधर्मः, इति वार्तिकस्य अर्थः कः।

23.नखमुखात्संज्ञायाम् इति सूत्रं विशदयत।

24. युवतिः इति रूपं ससूत्रं साधयत।

Part D

IV.द्वयोः निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत। **(2x15=30)**

25.व्याकरणाध्ययनस्य प्रयोजनप्रयोजनानि कानि इति महाभाष्यानुसारं निरूपयत।

26.शब्दानुशासनं कथं कर्तव्यम् इत्यत्र महाभाष्यकाराशयः कः।

27.वैयाकरणसिद्धान्तकौमुद्यनुसारं ङीप् विधायकसूत्राणि लिखत।

28. अथ प्रदत्तानि सूत्राणि सोदाहरणं वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदीदिशा विशदयत।

क) अजाद्यतष्टाप्।

ख) प्रत्ययस्थात्कात्पूर्वस्यात इदाप्यसुपः।

ग) वोतो गुणवचनात्।

घ) षिद्गौरादिभ्यश्च।